

ANDHRA PATRIKA

PUBLISHED EVERY WEDNESDAY

ప్రతిబుధవారమున బ్రకటింపబడును

ఒకటియే యొనరించిన | సరసర ! యస్రియము తనమనంబున కగుచు దా |
నొరులకు సవిసేయకునికి | పరాయణము పరమధర్మ పథముల కెల్ల | మహాభారతము.

Madras 1916.

అమృతాంజనం

308903

మదరాసు ౧౯౧౬ వ సంవత్సరము.

అమృతాంజనం

VOL. 9.

WEDNESDAY, OCTOBER 25.

No. 7

సంపుటము-౯

అక్టోబరు నెల ౨౫ వ తేది బుధవారము

సంచిక ౭

తామర తైలము

నాలుగుపూతలలో మానును.
వెల డబ్బి 1-కి 0.4-0.

దంతచూరము

పంటినొప్పులకు మంచి మందు.
వెల 1 డబ్బి 1-కి 0.2-0.

మోహినితైలము

సుఖనిద్ర, విశ్రాంతి నిచ్చును.
5 కులముల నూనెల పీసా 1-కి 0.12-0.

149

ఆటో మోహిని

వాడును. దీని గుణాలతోయములను నేటుగా మెచ్చు కొనకకూడదు. ఆ నేక ఘనముల మనంబులను మెప్పించి బహు ప్రదర్శనములయందు బంగారు వెండిపతకంబులు వదలి చాలకాలమునుండి గ్యారంటీనిచ్చునది ఆటోమోహిని యొక యే గొప్ప నిశ్చయము చూచి నకలు నెంటును చేయవారిని గూర్చి జాగ్రత్తపడుదు. వాల్టర్ రోజులవఱకు నీ వాదన కొండదని రుజువుపరచగలిగిన వారికి రూ॥ 100 ఆటోమోహిని ఇవ్వము ఇచ్చియున్నది. మనదమై మోహనకమ్మలగు నేలకొలది పుష్పంబుల సువాసన నిచ్చును.

1/2 అవున్సు బుద్దిమతి వెల	రూ॥ 2-0-0
1 డ్రామ్ బుద్దిమతి వెల	" 0-12-0
1/2 డ్రామ్ బుద్దిమతి వెల	" 0-8-0
సామ్పిల్ బుద్దిమతి వెల	" 0-2-0

ఆటోమోహిని కాగు డజన్ 12 అణాలు. ఒక కాగు 1 అణా.

పోస్ట్ యెంట్లు:— సా. భగవాన్ దాస్ చునిలాల్ అందు కంపెనీ, 177 చైనాబజార్, మద్రాసు.

సంగీత ప్రదాయిని

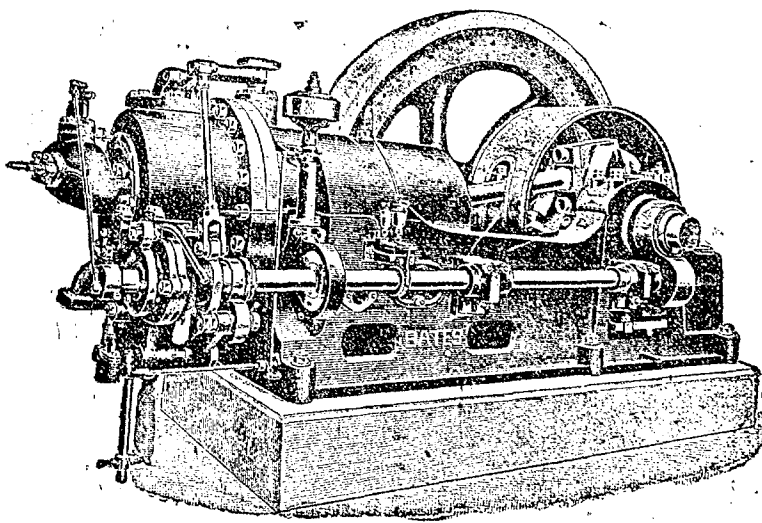
నెల రూపాయలు కి.

ఈ గ్రంథము అతిప్రసిద్ధి కెందిన వాక్తాత్మ్యగాన విద్యాపారంగతులైన విద్యార్థి కే. వరదాచార్యులు, కే. వి. శ్రీనివాస ఆచార్యులు, వీరి కృష్ణమాచార్యులు వీరిలతో రచింపబడినది. ఇందు లక్షల సంగ్రహమును ఆభ్యాసపథకు లును, స్వగీతకులు, కర్ణులు, త్యాగయ్యగారి కృతులు, వట్నం నుబ్రహ్మణ్యయ్యగారి కృతులు, దీక్షితకృతులు మొదలగు సుమారు 140 పుటల 2 కులముల గ్రంథము. సాహిత్య తాళ, కాలములకు గురుతు చేర్చుచు చి త్తం దిరికి నుల క్షమగ గ్రాహ్యమగు కటుల వ్రాయబడియున్నది. హాగ్గోనియము, వీరి ఈ ఉదయవాద ములకు పటములును, వీటి గుణములును, వీటి సుపయోగించు విధములను వ్రాయబడి యున్నది. డబ్లిన్ ప్రెస్ 16 పుటలు వైబు, 500 పుటలు. దశరథ స్టేసు కాగితములో ముద్రితము. కాలికో బయిండు బంగారు గిలులు చేయబడి యున్నది. వలయువారు ఈ క్రిందివాటికి వ్రాసికొనవలెను.

మెసర్సు హో అందు కంపెనీ,

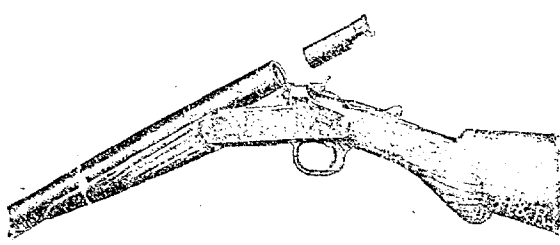
282 క్రింటక్స్, మదరాసు.

బెటుగోల్డు మెడల్ శెమిడిశల్ క్రూడ్ ఆయిల్ యింజనులు.

ఈ క్రొత్త టయిపు ఇంజనులు యెటు వంటి చిక్కనయిన క్రూడ్ ఆయిల్తో నయినను సుమారు ఒకమాసము వేరయి జరు విప్పి శుభ్రపరచ నక్కరలేకయే మిక్కిలి తృప్తికరముగా పనిచేయుచున్నవి. సాధారణమైన ఆయిల్ యింజనులవలె యెక్కువ క్రూడ్ ఆయిల్ అక్కరలేక వాటికొరకు ఖర్చు అయ్యే ఆయిల్ లో సగము మాత్రము యీ యింజనులు తీసి కొనుచు వాటికంటె నేయిరెట్లు తృప్తి కరముగా పనిచేయుచున్నవి. 16 గుర్రములు మొదలు 50 గుర్రముల పనులవరకు పట్టయొక్క స్వేద సామానులు సహ యుష్మదును స్టావలో సిద్ధముగా నుండును.

డి. యల్. శాస్త్రి అందు కో., ఇంజనీర్స్, మదరాసు.
వ్రాంచులు:— శైవవాడ, రాజమండ్రి

తుపాకులు, రివాల్వర్లు తోటాలు, మందు మొదలగు సామానులు నిగుల సరసముగా విక్రయించబడును. వలయువారు క్యాలిఫోర్నియాను ఈ అడ్రసుకు వ్రాసి తెప్పించుకొన వచ్చును.

యల్ వి. రామానుజం శెట్టి అందు కో.,
(204) 12, పావస్సు బ్రాడ్వే, మదరాసు.

SQUIBB'S

AGUE
Specific

న గ్యు స్టె సి ఫి క్

175

స్క్విబ్స్ చలిజ్వరమందు

నులేరియూ అను విషజ్వరమునకు సాటిలేని మందు

అన్ని విధముల జ్వరములకును తీవ్రవిషాధియని నమృతము నిడిచివెట్టిన విషజ్వరము స్థేగు మొదలగు విషజ్వరములకు నిర్వేదముగా నుండు. ఒకకుటుంబము కష్టించబడెను.

మీరు ఈ మానమునపంపిన స్క్విబ్స్ గారి జ్వరమందు నేను, నా భార్య, నా కుమారుడు నహా, ఆ నేకమానములుగా నులేరియూ అను జ్వరముతో పీడింపబడి పున్నకొనిన నందుల కన్నిటికంటె మిక్కిలి గుణము నొసంగును.

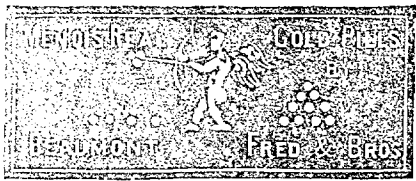
తక్షణమే ఫల మిచ్చినది

యి. క్రైరావాసు వెచ్చిన మందుకంటె తక్షణము ఫలమిచ్చెడి మందు వేరేదియు నేను ఇంతవరకు చూడలేదు.

మూడవసంపుటి అందు కో, క్రాఫర్డు మామెట్ బొంబాయి.

సాల్ ఏజెంట్లు:— డా. భగవాన్ దాస్ చునిలాల్ కంపెనీ, 177 చైనాబజారురోడ్, మదరాసు.

MENOIS GOLD PILLS AGENCY
Gaitry theatre Chambers, Fort, Bombay.

ఈ వైమాత్రల సేవించిన శరీరమంత యను వ్యాపించి నరనరమునకు ప్రతి అవయవమునకు గుణమిచ్చి సహజముగా యున్నట్టి గాక ఎట్టి పుష్కహీనతినైనను వాడచేయును. తత్వమును భాత్యును బలవంతముగ చేయును. (268)

కడుపు నొప్పలను కార్య సంబంధముగ రోగము లగు నరముల బలహీనత కలగలగు చపలత్వమును పోగొట్టును. జ్వరమునకు స్థేగునకు పేరు వెట్టిన వై. విజయ ఇష్యూ అమూల్యము.

ఈ మందు మనోన్యధలను సహితము మాన్పును. స్త్రీలు ముఖ్యముగా సేవింప జగినది. కుసును రోగములను మాన్పును. ఏదెకి వ్యాధివృద్ధియు నియమము లేదు.

బుడ్డి 1-కి రూ. 2-0-0.

ఉత్తర ప్రత్యక్షరములు ఇంగ్లీషులో జరుపవలయును. ఏజెంట్లు కానలయును.

మెనాయిస్ గోల్డు పిల్లు ఏజెన్సీ,
రాయల్ కేబిల్ రోడ్, చెంబర్స్, పోర్టు, బొంబాయి.

SAPAT & Co.,
KALBADEVI ROAD, BOMBAY.

కామాది పోత్రేజిక మార్గము.

మూలికలచే తయారు చేయబడినది.

నిరపాయ మయినది.

పురుషులకు మాత్రము. భాతుక్షయము, శరీరము మెదడు ధరతిక్రమము వలన నిరసించుట, పుస్త్యహీనత, మున్నగు కారణముల నిస్తేజోవంతముగు శరీరమునకు బలమును గలిగించును.

మూడురోజులు సేవించిన మాత్రమున గుణము జూపట్టును. తేకున్న వెలసామ్మతిరిగి ఇవ్వబడును.

సిసా 1-కి రూ 1-8-0

శ గ గు గు ము న కు

మాత్ర కృచ్ఛమునకు మొదలగు మాత్ర నాశమునకుసంబంధించినరోగములకు గుణమివ్వగల

చూరము.

పుచ్చుకొన ప్రారంభించిన దినమునుండి మాత్ర ద్వారమున మంటలనాపును. లోపల నిలిచిన చెడు పదార్థమును బయటకు త్రోయును. వారముదినము లలో పూర్ణమయిన గుణ మిచ్చును. 1-4-0.

సవత్ అందు కంపెనీ

కాలబాదేవి రోడ్డు, బొంబాయి.

127

Dr. D. B. Savant.

Fanaswadi
SARASAPARILLA.

A Sovereign remedy in all forms of skin diseases owing to impurities of blood-Bloches, boils, primples, old sores, ulcers, Serofulla etc. This Sarasa purifies & enriches blood eliminating poisonous substances & mercury from the system imparts a tone of health.

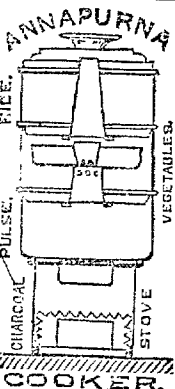
Sold in 4 ozs. bottles to last for 16 days.

Price Rs. 4-0-0 V. P. Extra.

3

పాత్రయిటరు: వి. డి. సావంత్, గళగ, ఫననవాడి, 2, బొంబాయి.

Propreitor: P. D. SAVANT, No. 144 Fanaswadi, No. 2, Bombay.

The immense popularity of the Annapurna Cooker is a solid proof of its good working. In use it is so economical that the mere saving in fuel charges of a few months will pay up the cost of the cooker. The prices are moderate. And the material used in the manufacture of these cookers are the best obtainable. Write us now for the descriptive literature. SENT FREE.

ANNAPURNA COOKER CO.

CHARNI ROAD GIRGAM BOMBAY.

Agents at Madras Dr. M. C. N's Eclectic Co., TRIPLICANE.

271

ఆ నేక బంగారు పతకములను బహుమానమును బొందిన

వైద్య రత్న

[30

పండిత డి. గోపాలా చార్లు.

ఎ. వి. ఎస్., ఎ. ఎమ్. బి. వారి

శాస్త్రసమ్మతముగు

ఆయుర్వేదీ యాపధములు.

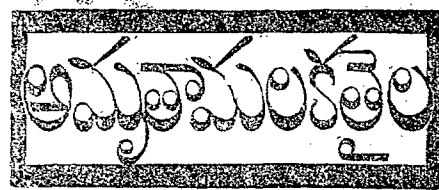

విద్యార్థులకు

విద్యార్థులకు

రక్తమును వృద్ధిజేయును, నరములకు మెదడుకు గుండెకాయకు బలమునిచ్చును. గర్భకారకములను సోమరితనమును పోగొట్టును, ఆర్యోగమును, ధైర్యమును, బలమును ఉత్సాహమును వృద్ధిజేయును.

బుడ్డి 1-కి 3-0-0.

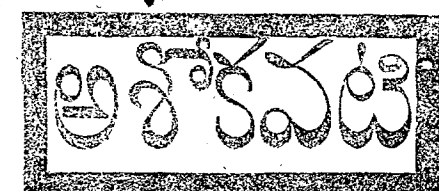

విద్యార్థులకు

విద్యార్థులకు

విద్యార్థులకు, యోచనాపరులకు, వాతము, శిరోరోగములను, పార్శ్వనొప్పులను, మూర్ఛ, అపస్మారము, పిచ్చి, మొదలగువానిని పోగొట్టును. నేత్రములకు మెదడుకు చక్కగ జలువజేయును.

నెల బుడ్డి 1-కి 0-12-0. డజన్ బుడ్లు 8-0-0.

విద్యార్థులకు

విద్యార్థులకు

స్త్రీలకుగలుగు ముట్టుకుట్టు నొప్పులును, బహిష్టుకాకుండుట, రజస్రావము లేకుండుట, మైలయధి కముపోవుట ఆ నేకవిధములగు కుసుమరోగములను అరకాట్లు అరజేతుల మంటలను గర్భాశయ వ్రణములను మాన్పును. గర్భాశయమునకు బలము నిచ్చును. సత్సంతానము గలిగించును.

నెల బుడ్డి 1-కి 0-12-0. డజన్ బుడ్లు 8-0-0.

విద్యార్థులకు

విద్యార్థులకు

ఉబ్బసము, దగ్గు, తుయదగ్గు, సామాన్యపుపొడి దగ్గు, రొమ్ముపడిశేము మొదలగువాని నిర్మూలము జేయును. గుండెకాయకును, ఊపిరి తిత్తులకును, బలమునిచ్చుటలో అమోఘమైనది. తుయరోగులకు నిచ్చు చాపనూ నెకన్న అనేక వేల రెట్లు గుణమధికము. దానివలె అసహ్యమును వాసనయు లేదు. మందుసేవించిన నెలరోజులలో కొన్ని పానుల బలమును హెచ్చించుట దానివిధమైయున్నది.

డబ్బి నెల 2-8-0.

తెలుగు ఆయుర్వేద వైద్యగ్రంథములు.

మాధవనిదాకము	రూ. 3-0-0	అధ్యక్ష కాభిభాషణము	అ. 6
వర్మప్రకాశము	2-0-0	ఆయుర్వేదాధ్యక్షత్వతంత్ర	4
ఆయుర్వేదపరిభాష	1-8-0	అగస్త్యవైద్యము	4
గవ్యప్రదీపిక	1-8-0	వస్తీకర్మము	4
పథ్యాపథ్యము	1-0-0	ఆయుర్వేదము	4
భేషజకల్పము	1-0-0	హస్తేజి ప్రత్యేకము.	

మాక్యాలాగు కోరువారికి ఉచితముగా పంపబడును.

తండ్రివిలాసము: "పండిట్" ఆయుర్వేదాశ్రమం, 55, ఆచారప్పల్ వీధి, మదరాస్.

ఆంధ్ర విజ్ఞాన సర్వస్వము

(The Telugu Encyclopaedia)

౧౧-వ సంచిక వెలువడినది.

౧౨-వ సంచిక త్వరలో వెలువడును.

విడిసంచికలు. (ఓ) రూ. ౫.౦౦

కాలిక్టోరేట్ చేసినది. ౬-౦-౦

సగము తోలుబైండు చేసినది. ౬-౦-౦

(సంపుటము ౧-౩. రూ. ౧-౧౨-౦)

ఒక సంపుటము కావలసినవారు రూ. ౨-౦-౦ లును,

రెండు సంపుటములు కావలసినవారు రూ. ౪-౦-౦ లును

ఆద్యాక్షుగా మాట పంపవలెను. మిగిలిన వైకమునకు పుస్తకములు పి. పి. గా పంపబడును. ఆద్యాక్షు గానిది పుస్తకములు పంపబడ నేరవు.

అంశాలి కొనువారే భరింపవలెను.

చిరునామా: కే. వి. లక్ష్మణరావు, ఎం. ఎ.

(ముఖ్య సంపాదకుడు.)

హంటుకోడ్డు, నంద్రాసు.

Seeds & Plants.

నానావిధ చెట్లు దినుసులు.

మొదలు పొందిన సేలం గ్రేవ్ మామిడి చెట్లు పలువిధమైన చెట్లదినుసులు యొక అనేక విధములయిన మొక్కల దినుసులు సీమ కాయకూరలు నాటుకాయగూరలు విత్తనములు సరిసముగ విక్రయింపబడును. కావలసిన వారు అర్హణ స్థాంపు పంపితే, పటముతో ఇంగ్లీషు తెలుగు క్యాటలాగు పంపుతాము. జాబులు ఇంగ్లీషులో వ్రాయవలెను.

ఎస్. కె. వి. కాదర్ మీరానామోబు,

విత్తనములు, మొక్కలు వర్తకుడు.

కుమారస్వామిపట్నం, సేలం.

శ్రీకృష్ణ లీల.

ఇది, బళ్లారి వాణిజ్యమైన ప్రధానాంధ్రపండితులగు బ్రహ్మశ్రీ. పండిత. కె. సుబ్రహ్మణ్య శాస్త్రిల వారిచే రచియింపబడి ప్రసిద్ధిగాంచిన బళ్లారి సూర్యవంశీ సభవారిచే చెప్పి పురి, బెంగళూరు, బెజనూరు మున్నగు నట్టణములయందనేక పర్యాయములు ప్రదర్శింపబడిన తెలుగు నాటకము.

వేల ప్రతి 1-కి పోస్టేజి మినహా రూ. 1-0-0.

ఈకిది శ్రీకృష్ణునిచే రచింపబడిన యితర తెలుగు నాటకములు.

లవకుశ " అచ్చుకు రున్నది. వేల రూ. 1-0

లంకాదహనము " " 1-0

ప్రాశక్త్యవలీల " " 1-0

ప్రతాపాక్షరీయము " " 1-0

బళ్లారి కళాపరిషత్ ద్వారా బెజనూరు పి. కె. జయ. మాధవ

రావుచే రచియింపబడిన శ్రీకృష్ణానికి చరిత్రప్రసంగము

విక్రయమునకు సిద్ధముగా నున్నది.

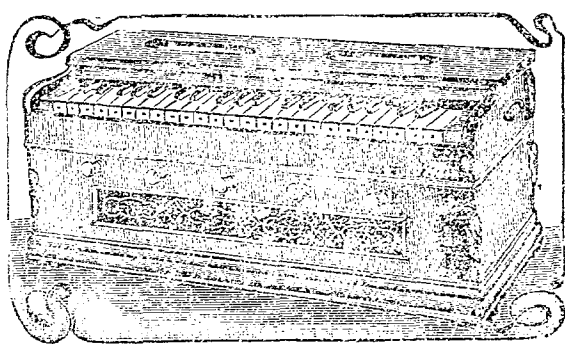
వేల ప్రతి 1-కి పోస్టేజి మినహా 0-8-0

మెన్సెన్. కె. యస్. శాస్త్రిలు అంబే సెన్స్.

314, బెంగళూరు, బెజనూరు.

గొప్ప పూజ విక్రయము ఒక నెల వరకే (74)

మా థాటిస్ ఫాక్స్ ఫుల్లర్ చాల మంచిదియు, మధురస్వర విచ్చునదియు, అన్ని శీతోష్ణ స్థితులయందు నుపయోగించునదియు యున్నది. మంచి టీకొయ్యచేతను చేయుటచేది. దానిరీతులు చాల మంచివి. మంచి కాచిన నుబువు చేసిన వారముదినముల లోపుగ వైకము మదరా యిచ్చునది. సింగిల్ రీడు రూ. 38.45, 50 ఇప్పుడు కనుము రూ. 19, 22.5, 25 డబుల్ రీడు పెట్రోల్ వెల్లుటకు వీలయి కాళ్ళుచేతులతోడ నాయించునది. నెం 1 రూ. 180. రూ. 90. నెం 2 రూ. 180. రూ. 65.

నెం 1 ఇ డబుల్ రీడు హార్మోనియము. 65, 70, 80, 90 ఇప్పుడు రూ. 32-8, 45, 40, 45.

ప్రత్యేక బహుమానము:— సింగిల్ రీడు కొనువారికి ఒక గడియారమును, డబుల్ రీడు కొనువారికి ఒక తబ్లా బాన్సాయను ఉచితము ప్రతి అడ్డదొంగ అయిదవభాగము వైకము పంపవలెను.

TELEGRAMS:—

"Musicians"

Calcutta.

National Harmonium Co.,

Simla, T.S.O. (a) Calcutta.

ఇండియాలో కెల్ల చౌక వెలలకు

దొరకుచోటు

క్రొత్తకాకులో క్రొత్తకాకు.

టెన్నిస్ బేటులు.

గోల్డ్ మెడల్ రూ. 24. టూన్ను మెంటు రూ. 18.

వర్మిటీ రూ. 15. కిలోనియన్ రూ. 10.

ఎస్. జి. ఎమ్ రూ. 8. కలేజి రూ. 5.

టెన్నిస్ బంతులు, ఆర్సెనేల్ స్టాండ్స్ రూ. 10. 4 డబ్బులు.

టెన్నిస్ రేకట్లను మెరుగునల నరములతో నల్లించుటకు

మంచి ఇంగ్లీషు గట్టు రూ. 5.0.0

నలుపు గట్టు రూ. 3.0.0

దోయ గట్టు రూ. 2.0.0

విలాసము, మెహందేల్ బ్రదర్స్.

(289) పూనా సిటీ బొంబాయి.

Mehendale Bros. Poona City.

నిరుద్ధ భారతము

పంచములను గురించిన పెద్దగ్రంథము ౦౮౦౦

భీమని చరిత్ర ౦౧౨౦

చమత్కార చంద్రిక ౦౧౦౦

పుష్ప వేణి నాటకము ౦౧౦౦

వీరమతి ౦౧౦౦

బాలవితంతు విలాపము ౦౪౦౦

సరస రసాయనము ౦౪౦౦

రాజలేఖ (నవల) ౦౩౦౦

లలిత (నవల) ౦౩౦౦

మంగిళాశి వేంకటేశ్వర, పిప్పర, కృష్ణాజ్ఞా.

The Madras Astrological Bureau, Madras

జాతకములు

శ్రీమాన్ జ్యోతిష్య ద్యాభూషణ శతావధాని

కే. శ్రీనివాసాచార్యులుగారిచే

కళత్రము, సంతానము,

ఆయువు, విద్య, భాగ్యము

ఇత్యాది ద్వాదశ భావములు తెలుపబడును.

సంవత్సర ఫలము రూ. 1-0-0 ఇతరుల వ్రాము

పూర్తి జాతకము రూ. 5-0-0 టిఫి రూ. 10-0-0.

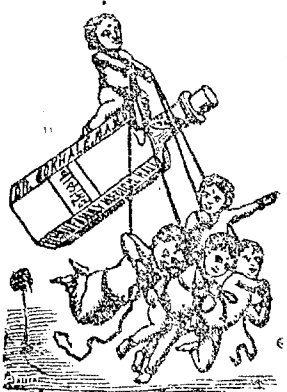
కార్యసిద్ధిప్రశ్న, ముహూర్తము, వాస్తు వి. కి

మేధార, సరియగుజన్మ కాలమును వ్రాయును.

జ్యోతిష కార్యాలయము

28, కొల్లానాటి అగ్రహారం,

241 రాజపురం, మదరాసు.

డాక్టరు గోఖలే ఎమ్. ఎ. ఎమ్. జి. గారు.

బాలామృతము

103

స్వదేశీకలకండా చేయబడినది.

పిల్లలకు ఆకలిని గలిగించుటకు ప్రసిద్ధి కెక్కి నిరుపమాన మహిమగలది. ఈ

అమృతము పుష్టినికేయు స్వదేశీవస్తువులచేతను సుగంధమాలికలచేతను కలపం

చేతను, చేయబడినద్యముగాను పరిపూర్ణముగాను మునుగుగా నుండును. 35 సం

త్సముల నుండి డాక్టర్ గోఖలే బాలామృతము సహించిన భూతిచే బూటకపు

వైద్యము కొంచెము ప్రయోగించినాకే నశిల్లకు కల్పించివారు గారి బాలామృ

తమును కొనుగోవును డాక్టరు గోఖలేగారి పేరు మాదిరికొనిన మోసమునకు

సీసా 1-కి రూ. 0.12-0 వి. పి. ఖర్చుకో 1.2 0.

డాక్టరు గోఖలేగారి తరీలు పేరు మాదిరికొనిన మోసము నలుగురు.

అయ్యే డైజుడు సరస పరిష్క.

చార్మోగములను, వర్షదోషములను బొగుచేసి రక్తయన వృద్ధిచేయుటకు ఆప్రతిమానమైనందు సీసా రూ. 1-0.0

వి. పి. ఖర్చుకో రూ. 1-6-0. మామ నాలుగుబుడ్లు పుచ్చుకొనియెవల భూముగా దేహస్వస్థతక శంకనప్పును.

(5-5-1914) అగ్రెస్సు:—అమృతాంజనముడిపో, 109 ఫేరీకోడ్డు, బొంబాయి.

ఆంధ్రసర్వకళాశాల

విద్యా ప్రస్ఫు ట్టి.

దిక్ శ్రేయిత కట్టనుంచి రానులంగా రెడ్డి

గారిచే వ్రాయబడినది వేల 0-1-0.

రాం చాం

శ్రీ శ్రీ సర్వభోధి నును నాటకము

శ్రీనివాస రాధాపాచార్య ప్రణీతము.

సంఘము రాచూరు సంస్కరణమునకు ద్యోగ

మొందు జూపబడినది అందురు జవవి శీ

వలయును. వేల 4 అంశాలు.

పోస్టేజి ప్రత్యేకము.

అంధ్రపత్రికా కార్యాలయము

7 బె.బె.కెట్టి కిడ్ల, మదరాసు

రప్పించి చూడు! ఆలస్యము చేయకు!!

మేము పండుగల నిమిత్తము సాదామల్లు

హుమిద్ కామ చీరలు

రప్పించి చూడు! తప్పించి చూడు!!

చీర 1-కి 2-8-0 లు.

సి. పి. చార్మి కేలు.

8 చీరలు తీయువారికి

1 కేరీ గుడ్డ యినాం.

6 చీరలు తీయువారికి

1 చీరీ కండ్ల యినాము.

ఇతరులు పంపించు చీరలను

దీనిని గురించి చూడుడు.

గాతిమీద అక్షరము వలె

తెలియబడును.

ఆర్డరువచ్చువారు పేను, విలాగము, పోస్టు, జిల్లా వివరముగా వ్రాయవలయును.

ఎస్. వరదరాజ్ ఆంధ్రుకో

చాకల పేటపాస్టు, మద్రాసు.

Wanted.

కావలెను

ఈక్రింద పేరుగలవారికి పెద్దపులులు గావలెను. చిన్నవిగాని పెద్దవిగాని ఏవైనను సరే. విక్రయించదలచినవారు ఎత్తు, పొడవు, జాతి, తెలిసినంత ఘుమారు వయస్సు వగయిరా విశేషములును మాకు వ్రాయవలెను.

జె. రౌజాల్

అడవి మృగశిక్షకుడు ఫెల్లిసు సర్కసు, కేరాఫ్ ప్రాప్రముటరు, కమ్మెర్లియలు హోటలు, ఆర్మీనియను వీధి, మదరాసు.

చిన్న పురుగులు

125

వెద్ద వెద్ద బట్టతలను జేయును.

చుండు, బోడి యగుట, నెండుకలూడుట, పుర్రెపై జల, అన్నియు చుండుపురుగుల వలన గలుగును.

పాతకులా! ఈపురుగువలె రెయింబవల్లు, విధివిరా మములేక మీరు పనిచేసినచో మీమీ గృహములలోని నేల

Don't Let 'em Dig

“కామినియా నూనె”

సహాయమున సంహరింపుడు. మండును బోగొట్టును. వెండుకలను గాలివచ్చును. పుర్రెచుండును బోగొట్టును. తలకట్టుకు పరిమళ సుగంధద్రవ్యము.

ఈరీతిని, నకలు నూనెలను తయారు చేయువారి మోసమున పడకుడు.

నెల బుడ్డి 1-కి రు. 1-0-0 సి. పి. రు. 0-4-0

8-కి రు. 2-10-0 సి. పి. రు. 0-7-0

ఉచితము.

ఈ సుగుణముల ఋజువు పోమటకయి, అగ్గజాచీటి ప్రకాశవారి కల్ల ఒకసారి వాడుకొనుటకు సరిపోవునంత నూనె గల సీసా ఉచితముగ బంపబడును.

సోలు ఏజెంట్లు:—

ఆంగ్లో యిండియన్ డ్రగ్స్ అండు కెమికల్ కంపెని, నెం 155, జుమ్మామసీదువీధి, బొంబాయి.

ఆంధ్రవాణి

ముద్రణ శాసనము

వీసెంటుమ్మ వ్రాతలు ఆక్షేపణీయములైనను, మేజిస్ట్రేటుచేసిన ఈ తరపు శాస్త్రీయముగ లేకపోవుటచే, దొరతనమువారివై సివిలుచర్య జరిపిండుకొనవచ్చునని, ప్రధాన న్యాయమూర్తిగారు తమ తీర్పులో నూచించిరి. ఇప్పుడు వీసెంటుమ్మ, గవర్న మెంటువారివై, ధరావతును యచ్చుకొనుట, యశాస్త్రీయమని సివిలుదావా తీసికొనిరావలసి యున్నది. సివిలు దావాకు ప్రతివాదికి రెండుమాసముల కాలము గడువియ్యవలసియుండును. అంతవఱకును, వీసెంటుమ్మ తాను దావా చేయుచుంటినిని, గవర్న మెంటువారికి నోటీసు ఇచ్చి, యూరతుండవలెను. బహుశః, హైకోర్టువారి తీర్పువై, లండను ప్రెసిడెన్సియల్ రివిజను గోరవచ్చును. సివిలు దావాలు చేసినను, అప్పీలేషన్ బోయినను, ముద్రణశాసనము వంటి నిరోధక శాసనమును, దొరతనమువారి చట్టములనుండి తొలగించవలెనవలెను, పత్రికలకు స్వాతంత్ర్యములేదు. ఇది యొకవిధముగ వాగ్దానము. వాక్యాంతర్యములో గలుగు నష్టములకంటె, వాగ్దానమువలన గలుగు నష్టము లపరిమితములని, రాజకీయ వేత్తలు పలుమారు చెప్పుచు నేయున్నారు. ఇట్టి చట్టములే ప్రజలకును ప్రభువులకును వైమనస్యమును గల్పించును. ఇట్టి చట్టములే, శాస్త్రీయమైన, సక్రమాంశ శాసనముల నమృతమును దగ్గించును. అట్టి వైమనస్యము, అట్టి అపవమృతము రాష్ట్రమునకుగాని, దేశమునకుగాని, శ్రేయోదాయకము కాదనివేరగ జెప్పవలయునా?—కృష్ణాపత్రిక.

సామాన్యభాషా సమస్య.

సామాన్యభాషా కేవలము పరిపాలన నిమిత్తమే కావలయునని కొందరు తలంచుచున్నట్లుల నూచనలు కానవచ్చుచున్నవి. సమగ్ర హిందవ సామాజ్యపరిపాలనకూడ ప్రత్యేక రాష్ట్రములయందువలెనే జరుగవలయుననుట నిశ్చయము. కాని అది స్వరాజ్యము మనకు లభ్యమయినపుడు చేకూరగలదు. కాని యంతకుముందే మనకు సామాన్యభాషతో యవసరము కలదు. హిందూదేశమునందేకజాతులు కలవుగదా. ఇంకొక్కోకదానికి నొక్కోక ప్రత్యేక వ్యక్తిత్వముకలదు. ప్రతిజాతియు తాను లోనయియుండు వైసరిక చారిత్రక పరిస్థితుల ననుసరించి విశిష్టమగు నొక ప్రత్యేక సభ్యతను, ప్రత్యేక నాగరికతను అభివృద్ధిచేయును. ప్రతిజాతికిని తన యొక్క సభ్యతను నాగరికతను ననురూపమగు కొన్ని విశిష్టములగు నాచారములు, అభ్యాసములు నలవడును. ఇట్టి జాతులయందు కానవచ్చు నాచారభేదములు కేవల పరిస్థితి భేద జన్యములని తలంచుటకుమాటు మానర ప్రకృతికే జెందిన పని భృమపడుట జాతివైషమ్యములకును ఈర్ష్యాచూరులకును కారణభూత యగుచున్నది. మానవ ప్రకృతి సమానము. పరిస్థితి జన్యములగు నాచారములు భిన్నములు, కన్యములు సమానము. కష్టకారణములగు సందర్భములును వానితోలగించు అభిప్రాయములును భిన్నములు. తర్కప్రకాశి సమానము. దాని ప్రయోజనములు భిన్నములు. దీని గ్రహించినవారికి జాతివైషమ్యములును ఈర్ష్యాచూరులును కేవల కృత్రిమములనియు, అజ్ఞానలిమిర పరికల్పితములనియు తోపకమానదు. కనుక నల్లవారివై తెల్లవారికిని, ఆంగ్లవై చరవలకును, అరవలవై నాంగ్లవలకును, బంగాళీవై హిందీవారికిని, బంగాళీలకు బెనారీయులయెడలను గల అనూయల కిట్టి యజ్ఞానమే కారణమని యూహింపదగును. ఈ యజ్ఞానము మన హిందూదేశ జాతుల యాచారములందుగూడ ప్రతిఫలించినది. కాబట్టి మనయాచార భేదములకు రెండు కారణములు గలవు. ఇంకొకటి అవసరము. రెండవది అజ్ఞానము. ఈ యజ్ఞానమును పోగొట్టుట కొక యుపాయము నాలోచించుమేని అట్టి యజ్ఞానజన్యములగు నాచారభేదములకూడ మాయమగును. అవసరమగు భేదములు మాత్రమే నిలుచును. ధరతర్ష ప్రత్యేకజాతు

లగుం దైకమత్యముకలిగి భారతజాతీయత సర్వతోముఖమై రూఢిగ నేర్పడును. కేవల ద్రవ్యకల్పితమగు నీ యజ్ఞానము హిందూదేశమునంగల ప్రతిజాతియు నితరజాతులయొక్క ఆచారములను, అలవాటులను, గుణు తెరిగినమీఁదట నంతిరింపగలదు. రాకపోకలవలన గొంతవఱకు ఇట్టి జ్ఞానము గలుగును. కాని సమగ్రముగ జాత్యంతరముల యొక్క యాచారములను మనము గుణు తెలుగవలయుననిన నాయా జాతులకు సంబంధించిన దేశభాషల నభ్యసించి, యావాజ్ఞాయములను గొంతవఱకు యిడ జరువలయును. ప్రతిజాతియొక్క యు విజ్ఞానము ఆజాతికి సంబంధించిన భాషయందుఁ బ్రతిఫలింపునను విషయము సర్వజన విదితముగదా? కనుక సమగ్రభారత జాతీయత సర్వతోముఖమై రూఢిగ నేర్పడవలయుననిన హిందూదేశమునంగల ప్రతియుఖ్యజాతి యు ప్రతియితర యుఖ్య జాతియొక్క భాష నభ్యసించి యావాజ్ఞాయమును గొంతవఱకు యిడ నభ్యసించవలయునని తేలుచున్నది. కాని ఇది యెంత య సంతోష మో మేము వ్రాయ నక్కఱలేదు. హిందూ దేశము కంతకును సామాన్యభాషయొకటి యుండినగాని సమగ్రభారతజాతీయత నీ యు గాంతమునకై నను రూఢిపడ జాలదని యుమ్మడికి నమ్ముచు! భారతగర్వము:కు జెందిన ప్రతియుఖ్యజాతియు సజ్జీసామాన్యభాష నభ్యసించి దానియందు వ్రాయును, వాకొనను మొదలిడిన గొంతకాలము నకఁ బ్రతిజాతియొక్క విశిష్ట భావమును, విశిష్టదర్శములును విశిష్ట నాగరికతయు దానియందుఁ జిత్రింపగును. ఈ విధమున జరుగుచుండఁ గొంతకాలమునకు సామాన్యభాషా మహాప్రవాహము హిందూదేశముననుండు సమస్తజాతుల యొక్క ప్రత్యేక నాగరికతా ప్రవాహములకు నిదానమగుచు, ప్రతిజాతియుఁ దనజీవితము యొక్క ప్రతిబింబమును తల్లెవాహమునం జూచుటకు సాధకమగుచు ప్రతియుఖ్యజాతియు, ప్రతి ఇతరయుఖ్యజాతియొక్క నాగరికతలని లాభమును నేక రింపుచున్నట్లుల నలవరచు నష్టము జెందును. అక్కాలమున అన్ని జాతులయొక్క భాషప్రపంచములును, ప్రతి ప్రత్యేక జాతి యొక్క స్వామ్యము లై యుండును. అన్ని జాతులకును ప్రతిజాతియొక్క భాషప్రపంచమును స్వామ్యమై నెగడును. ఈ విధముగ నన్ని జాతులును, పరస్పరము ఇతరజాతులయొక్క యాచారములను, అలవాటులను గూర్చిన జ్ఞానమును సంపాదించుటవలన వానివృష్టిపథము విశాలమై దాని కనురూపములగు మామృతము తమయాచారముల యందును, తమ యలవాటుల యందును గావించు కొందురు. అట్లు గావించిననాడే ఈజాతులకు నొండొరుల యెడఁగల పరస్పర వైషమ్యములును, ఈర్ష్యాచూరులును, అంతరించి నవని చెప్పవచ్చును. నాడేసమగ్రభారతజాతీయత రూఢిపడినదని చెప్పవచ్చును. హిందూదేశము కంతకును సామాన్యభాష యొకటియుండుట కిదియే నిమిత్తము. ఇదియే ప్రయోజనము. ఆంగ్లము మనకు సామాన్యభాష కాజాలదు. సంస్కృతమును అట్టిపదవి నలంకరింపఁజాలదని కూడఁ జెప్పియుంటిమి. మఱియే భాష శ్రేణ్యమను విషయము ముందు విచారింపవలయును. మూడు లక్షణములుగలది హిందూదేశమునకు సామాన్యభాష కాగలదని మనము గమనింపవలయును. అదిపరదేశభాష కాక మాత్రమేదేశమునకు సంబంధించినదిగ నుండ వలయును. అది సజీవియై వాడుక యందుగల వ్యావహారికభాష లేక హిందీవారుచెప్ప నటులు:పోల్ చాలి' భాషయైయుండవలయును. అయ్యది మాతృభాషయగు కతననో హిందూదేశమునందుండు అన్ని ఇతరభాషలయందలి పదసముదాయమును అధికముగఁ దనయందియున్నకొని మాతృభాష కాని వారలకు గూడ సుబోధ్యమగుకతననో భారతీయులయందు నశకులకు నుకరముగ బోధపడునదిగ నుండవలయును. ఈమూడు లక్షణములును గూడ ఒక్కహిందీభాషయే కలిగియున్నది:—హిందీ కారిణి.

ఎందుకునీవు ఈకరువు కాలములో ప్రియమగు ఫౌంటెన్ పేనాలకై వెళ్లవలెను? మావద్దనున్న పేనాచాలామంచిని.

ది పెర్మెక్ ఫౌంటెను పేనా

14 వ. వన్నె కోట్ల బంగారపు సాగిగలదు. వెల. రూ. 1

దీనితో వ్రాయువానికి చక్కని వ్రాసుబుడుగును. వ్రాతయగు కష్టముండదు. ఒకతడవ సిరాతోనింపిన వెయ్యి మాటలు వ్రాయును. ఏసిరాపోసి ఎవరువ్రాసినను వ్రాయవచ్చును. మీకు పంపకమున్నే ప్రతికలమును పరీక్ష చేయబడును.

ఎమ్. ఆది అండు కంపెని ఎన్స్ నేడ్, మదరాసు

సమకాలి కాభిప్రాయములు

(0)

హిందూదేశ పేదలకము; తత్ఫలితములు

అక్షులకొలదిని, కోట్లకొలదిని భాగతీయులు నెరుపేదలైయుంటే జేతానియులలోనెల్ల గొప్పది. కనకపున కన్నము కట్టబట్ట ఉండగల్గు కోరికవలన తగినటులుండకుంటే మిగుల జాగ్రత్తగ స్థితికంటే వేరుకారు. విదు మిక్కిలి మన పేదలకమే వరికొన్ని యజ్ఞముల గల్గించుచున్నది. తగినంతభియ్య అధికమగుచుండెనుగాని ఆరోగ్య వశతులను, విద్యావశతులను అభివృద్ధికి రానేరవు. ఈ భియ్యవశ సామ్య సమకూడు తెలుసే? వనజాతెక్కుడు ఆరోగ్యకరములు వలవతులను ఆయనగాని పేదలకము నొకపడు. ప్రస్తుత ఆదాయముల బట్టియేను, పిల్లభారతీయుల యభివృద్ధికి ప్రయత్నింపవచ్చును గాని ఆదాయ వ్యయస్థితులు రెండును వరజేయుల చేతులలో నున్నవి. కావున ఈ యజ్ఞముల కన్నిటికి పరమావధము స్వపరిపాలనము. అత్యంతావశ్యకములును, ప్రాఖ్యములు నగు రాజకీయ ఆర్థిక వ్యవస్థల కన్నిటికిని స్వపరిపాలనము నందుటయే పరమావధి.

రాజద్రోహపు చట్టము.

రాజద్రోహపు చట్టముక్రింద హిందూదేశమున ననేక పతనీయగ్రంథములును; మరెన్ని నిర్విషాదాంతపు టధికారగ్రంథములును; పట్టుకొన బడుచున్నవి..... గృహములు మొదలుగనవి పరిశోధింపబడునపుడు గీతలును, కొన్నిగొప్పగొప్ప బంగాళీకవికృతులును అకస్మాత్తుగ పోలీసువారిచే పట్టుకొన బడుచున్నవి. ఇట్టిరాజద్రోహపు వస్తువుల నన్నిటి నొక్కపట్టికను గనబడుచు దొరతనమువారువారాను బంధములుగాని దినానుబంధములుగాని ప్రచురించుచుండెన బొగుండును. నుంచివేకాని, చెడ్డవేకాని, నుద్యోగములేకాని అన్ని వస్తువులనునుగూడ ఆధారభూతము మానవహృదయము, అది పోలీసువారిచే పరిశోధింపబడనేరదు. అందలి పదార్థములు వారిచే తీసికొనబడి స్వీకరింపబడనేరవు. కాబట్టి జనులు రాజద్రోహపు టాలోచనలుగాని, అభిప్రాయములుగాని పొందకుండ జేయగలుగు ఉపాయమే ఈబాధ నివృత్తిజేయు పరమోపాయము. బ్రిటిషు రాజకార్య నిర్వహణత్వ మీయనాయము నాలోచించిన బొగుండును. అటుల జేయజాలదామేమి చెప్పుమా?

అవసరములు ఆగజాలునా?

ఈ పత్రికలో ననేక పర్యాయము లభివ్యవస్థములును, నిముసమైన నుపేక్షించ గూడనివియునగు అంతముల నవ్వడప్పుడు తిర్కించుచునే యున్నాము. వానిలో కొన్ని భోజనము, కైద్య సహాయము, విద్య. “నుంచి కోజులు వచ్చునకు నాగి యుండుడు; నుంచి భోజనము పెట్టెదన”ని తండ్రి (కాంక్ష కాంక్షనుని) ఆకలి కోర్కెలేక ఏద్యు బిడ్డలకు సమాధానము చెప్పజూచునా? ఈలోకవారి ప్రాణము లెగిరి పోవచ్చును గనుక నటుల జెప్పజాలడు. తనపిల్లలు చదువుకొను స్థితికి రాగా “పదియేండ్లకాలమో లేక ఇరువది యేండ్లకాలమో నేచియుండుడు; అప్పుడు చదువుచెప్పించెదనుని తిల్లితండ్రిలు చెప్పదురా? అన్ని సంవత్సరములు గతించునప్పటికి చదువుకొనునట్టి ఉత్సాహపు బాల్యావస్థపోయి వారు చదువుకొననేరనిస్థితికి వచ్చును.

ఒకానొక జాతియొక్క అమూల్యపు టాస్తులు పిల్లలు. వారిలో ప్రతిపిల్లయు, పిల్లడును క్రమముగా భోజనము పెట్టి బడినటులను, నుంచి ఆరోగ్యస్థితిలో నుండునటులను, విద్యావంతు లగునటులను జాగ్రత్త పెట్టుట రాజ్యము (సంస్థానము) యొక్క ధర్మము. ఈపనిగూర్చి లెగిన దిఖలు పుచ్చుకొనని దొరతనము నిజముగ లేనప్రపథమ ధర్మము నుపేక్షించు మహాపాతకము నొందుచున్నది.

తగిన విద్యలేక అనేకతరములనుండియు భారతీయులు కృపించిపోవుచున్నారు. గ్రుడ్డివారికిని నూగవారికిని చెవిటి వారికిని విద్య లేకుంటును. రాజప్రతినిధిగాను నిచారింతుట ప్రశంసనీయును. కాని నలులండియు చదువలేనివారు ను చెవులుండియు పురుషకృత్యముల విననివారును, మాటలాడగలిగినను స్వాంత్ర్యమునుగట్టియు నున్నతీయులగుట్టియు మాటల నాడగానివారును ఎంతవంది, ఎన్నిలక్షలు, ఎన్ని కోట్లమంది భాగతీయ బాలకులున్నారు? టెంజుగతులైన ((లెయినింగ్)) ఉపాధ్యాయులు బంటుమంచియే. టెంజుగతులైన ఉపాధ్యాయులు చాలగని కోట్లకొలది జనులను విద్యయన కలవు పాలుచేయవలసినదేనా?... టెంజుగతులైన ఉపాధ్యాయులుగాని ఉపాధ్యాయులుగాని చాలనపుడు విద్యావంతులైన వారిచే ఉపాధ్యాయులుగను, ఉపాధ్యాయులుగను విద్యాభివృద్ధి యగునకును నుపయోగింపవలెను. ఇటుల నేకతరములగ శతాబ్దములనకు ఇంగ్లాండులో జరుపబడిన “మోడరనైజేషన్” మాన పత్రిక.

ప్రకృతి శాస్త్రవిషయములు

క్రియాశక్తి

వస్తుశక్తి (force) పదార్థభావ, వెగవృత్తుల గుణించిన మొత్తము. దీని నిర్మాణాంత ఒక పాండ్య. “పని” శక్తిని తత్కారణ చలనదూరమును గుణించిన మొత్తము. దీనింత 1 “అడుగు-పాను” 1 పాను బరువును 1 అడుగు ఎత్తుటకు చేసిన పని 90 పానులు 9 అడుగు లెత్తుటకు చేసినపని 90 అడుగు-పానులు. ఇదివరకు నిర్ణయించిన భావములకంటె అతి ప్రాముఖ్యమై, శాస్త్రమునకు ప్రాణమై యుండు భావము “క్రియాశక్తి”. ఇదియే క్రియాసామగ్ధ్యత, పనిచేయగల శక్తి. ఇట్టి క్రియాశక్తి రెండువిధముల కలుగవచ్చును. ఇంటి కప్పున నుండు బండరానికి క్రియాశక్తి గలదు. నేలకు త్రోసిన యెడల ఎవరి తలనయిన ప్రక్కలు సేయగలదు. కదలుచున్న శిలకుకూడ క్రియాశక్తి గలదు. దాని చేది తగిలినను ప్రక్కలు సేయగలదు. ఈరెండువిధముల కలగిన శక్తులకును, (1) విశ్రమ క్రియాశక్తి (2) చలనక్రియాశక్తి యని యందురు.

విశ్రమక్రియాశక్తికి అనేక ఉదాహరణములు గలవు. (1) నారి లాగిపట్టిన కార్మకము, (2) చుట్టియున్న వాచీ Spring, (3) పర్వత జలాశయములు. నారి విడిచినతోనే విశ్రమక్రియాశక్తి చలన క్రియాశక్తిలోనికి మారును. వాచీ Spring యొక్క విశ్రమక్రియాశక్తియే మెల్లగ చలనక్రియాశక్తిలోనికి మారి ముల్లుల కదల్చునది. పర్వత జలాశయముల క్రియాశక్తియంత్రములను నడపుట కుపయోగ పడుచున్నది.

ఒక శిలను ఉన్నతస్థలమునకు గొనిపోయిన యెడల, చలన క్రియాశక్తి మెల్లగా విశ్రమ క్రియాశక్తిలోనికి మారి నది. మరలి క్రిందకు త్రొక్కియుటవలన ఎత్తుబయలు చేసిన “పని”ని మరలి తెచ్చుకొనవచ్చును. ఇట్లు “క్రియాశక్తి” నష్టము లేదు.

క్రియాశక్తికి లోకమునందు నాశనములేదు. ప్రపంచ మందలి “క్రియాశక్తి” మొత్తము నిశ్చలము. దానికి మనము కలుపుటగాని తీసివేయుటగాని వీలుపడదు. ఇది ప్రకృతి యొక్క మహానూత్రము. దీని యభ్యాసము గడునించవలసినదే. సంభవములయిం జేమియు. ఈ నూత్రమునకు వ్యతిరేకము కానబడకపోవుటే దీనికి దృష్టాంతము.

ఉన్నతస్థలమునుండి ఒకశిలను వదలిన యెడల విశ్రమ క్రియాశక్తి చలన క్రియాశక్తిలోనికి మారుట విశేషము. శిలనేల బడి తరువాత ఆక్రమణశక్తి నున్నయరి తెలియును. ఇప్పుడు ఆక్రమణశక్తి ఏమయినదని అనుగవచ్చును. కొంచెము నిదానించినయెడల క్రిందినేలయు శిలయుకూడ నేటి యొక్కనట్లు కానబడును. ఇట్లనే అనేకసంఖ్యల చూచుటవలన “ఉష్ణరే” కూడ ఒకవిధమగు క్రియాశక్తియే యని జేయును. చలనకారణ క్రియాశక్తి ఉష్ణముగ మారును. ఇట్లు లెక్కకు 772.5 అడుగు. పానుల “పని” ఒకపాను జలము ఉష్ణగ్రత 1 డిగ్రీ అధికము జేయును. క్రియాశక్తి పనిచేయు సామగ్ధ్యత గనుక “పని” అంతలనే ఆధారాంత గలిగియున్నది.

ఉష్ణరేపదార్థ అణుచలన జనకముగ క్రియాశక్తి. ఫాన చలనము లేకపోయినను ప్రతి అణువును ఇటునటు నిరంతరము ఊగుచుండును, అనేకపురుగులు గుంపుగుంపుగా కదలక పోయినను లోని ప్రతిచిన్న పురుగును కలకల లాడుచుండును. ఉష్ణస్థితియందుండు ప్రతిపదార్థము అట్టిస్థితిలో నుండును. ఉష్ణుని ఎత్తుడగుడు ఊగు ఎత్తుగనుచుండును. కాలికూడ ఒకవిధమైన చలనమే. ఇది సద్భావతత్వామియై మాన్యతయే భావముగా గలిగిన “ether” ఈధర్మంను “ధ్వజచలనము” (వైబ్రేషన్లు). కరణములరీతిని ప్రసరించు ఉష్ణరేకూడ ఇట్టి చలనమే కాగణముగ గలదు. ఒక వీణతీసను మీటినయెడల ధ్వనినివనగును. ఈధ్వని కారణము గాలియందు ఏర్పడిన చలనమే. మీటిసక్రియా శక్తి కొంత ఈ ధ్వనిగాను మరెంతో ఉష్ణరేగానుమారును. ఈ ధ్వనికూడ కొనకు ఉష్ణముగ మారును.

విద్యుత్ ప్రవాహమునకు అడ్డుకలిగిన యెడల విద్యుత్ వేడిగా మారును. ఈ ఉష్ణరే అధికమయి కొనకు కాలిగా నగుట మనవిద్యుత్ చీపముల కాంచుచున్నాము. “Engine” ఇంజన్ యొక్క క్రియాశక్తి నుండు బొగ్గునుండి అవిరికి వచ్చు

ఉష్ణరేనుండి వచ్చుచున్నది. అవిరినుండి వేడిపోవుటవలన అవిరి చల్లారును. ఇందువలన క్రియాశక్తి మరలి ప్రతినియమమును వేడిగా మారి చుట్టుప్రక్క ప్రవహించుచున్నది.

“ఇట్లు క్రియాశక్తి” యంతయు ఒకవిధమైన చలనగా రన జనకమే. ఉష్ణరే, విద్యుత్, వెలుగును, ఇత అన్నియు ఒకేభావము యొక్క అనేక రూపములు. విచిత్ర నైజభేదము లేదు. ఏమార్పులు కనబడినను, ఒకరూపము మరియొకరూపము బొందుటయేగాని, ఒక శక్తియొక్కయు భాగములేదు.

ప్రపంచమందలి అన్ని భావముల క్రియాశక్తియు, ఉష్ణరేగా మారుచున్నది. ఉష్ణము ఎత్తుగూ ఉష్ణగ్రతగల పదార్థములనుండి తక్కువ ఉష్ణగ్రతయందుండు పదార్థములకు పారుచుండును. ఉష్ణగ్రతయందు భేదమున్న యెడలనే పని చేయ వీలగును. రెండు పదార్థములు సమోష్ణస్థితిలో నున్న యెడల “పని” చేయ వీలులేదు.

క్రియాశక్తి ఉష్ణరేగా మారుటవలన ఉపయోగించు క్రియాశక్తి మొత్తము తగ్గిపోవుచున్నది. ఇట్లు కొంతకాలము పోవునరికి, అంత క్రియాశక్తియు ఉష్ణరేగా మారి, పదార్థము లన్నియు సమోష్ణ స్థితిలో నుండుటవలన, లోకవ్యవహారము లన్నియు ఆగిపోవును. భౌతికమాన్య లేమయి వీలుదేవు. అంతయు జడతయు, అజీవభావమును ధరించియుండును. పూర్వ మొకప్పుడు ప్రపంచ మిట్టి స్థితియందుండెన దనియు మరలెట్టి స్థితికి రాగలదని కూడ జేయవచ్చును.

ఇట్టి క్రియాశక్తిగ పాదనూపును అనేక నూత్నతర నూత్నతర భావముల బొంది, సకల ప్రకృతియందలి మార్పులకు కారణమగునది ఎట్టిదియో, దానిభావ మెట్టిదో ఎవరు చెప్పగలరు? కన్నకునది చలనము.

జ్ఞానేంద్రియ కారణమున నూత్నభావములకూడ మన మాహించ గలుగుచు న్నాము. వస్తువును ఆకర్షించినట్లు మాటాడినప్పుడు దీనినే వస్తుశక్తియని పిలుచుచున్నాము. వస్తుశక్తి నుండి క్రియాశక్తికి శాస్త్రమాగ్ధము చూచినాము. వస్తుశక్తి నుండి సాధారణపు “పని” అంత నిష్పయించి, క్రియాశక్తి భావము కన్నట్టివతోడనే సకల క్రియాశక్తి యొక్కయు వికల్పరేఖ బడినది. ఇట్లయెడ ప్రపంచమున కంతయు కనబడు ఆధారములు రెండు (1) శక్తి (2) పదార్థము. దీనిరెంటియందును లోకమునందలి విషయము లన్నియు సంగ్రహముగ కూడి యున్నవా లేదా? “నేను” “ఆహూం” అనుపదముల కునికి పట్టులైన జేవయక కలదా? అట్టి “నేను” అను శక్తికి మీది శక్తుల కేమయిన సంబంధముగలదా? ఈశక్తులకంటె అనాన తే జోవంతయై భేదమై జము గలిగి చూచుటలములగల ఉత్పాతనని గలదా? ఇదియే సకలయుగములందును మారవును; అనుగు ప్రశ్న. ఇది ఎప్పుటికిని క్రొత్తగానేయుండును. దీనికి నేను యుల్లేము వీలగు నేనా మున్నందు చూడవలెను.

సుమిత్రావీణియందలి సోత్రితాంజనయనవద్ద విప్రవము ప్రారంభ మైనది. విప్లవకారులు చాలగృహములను దోచుకొని మార్చెట్టును ధ్వంసము చేసిరిట.

నకలవృత్తిక విషనంజీవిని

నూరురూపాయల బహుమతి.

బాధతో వచ్చువాడు! సుఖముగ బోదురు !!

ఈ నుండు ఇతరుల మాయ మందు వంటిదిగాదు. ఉపయోగించినచే తప్పక వంటయు బాధయు తీరును. ఇది జేయబాధకే గాక, ఎలక, కక్క, నండ్రిగి బుమెదలగు జంతువుల విషము లకు సుపయోగించును. ఈ మందుచే లేలుబాధ నివర్తించుకొనుండు క్రియముతో నూరురూపాయ లియ్యగలము. వెల సులభము

2 స్త్రీపాలుగల ప్యాకెట్టు 1.కి 8 అ. పోక్టేట్ 3 అణాలు. ఒకలేబడెన 2 ప్యాకెట్టు తెప్పించుకొన్న పోస్టేజి ఉచితం. ఒకడెన 3 ప్యాకెట్టు పోస్టేజితో యు. 5-0-0. 1.8-0 వెలగల ఛాక్ సలర్ పాక్ టు పేనా ఉచితము.

జి. స్త్రీపాదామ మొగలలియారు 3, కందప్ప మొదలిబిడి, తిరువల్లికే-జి, మద్రాస్.

న్యాయమూర్తి పత్రిక అప్పీలు

న్యాయమూర్తి తీర్పు

గతమునాడు ముఖ్య న్యాయమూర్తి ఆర్డరు కేసుగాను, న్యాయమూర్తి కేసుగిరి అయ్యరు, విలింగు గార్లు న్యాయమూర్తి పత్రిక భారతము ప్రభుత్వమువారు వశపఱచుకొనుటకు గూర్చిన అప్పీలునందగ్గమున తీర్పును సేర్వేటుగా చెప్పిరి. కాని వారి సారాంశ మంతయు నొక్కటియే.

ముఖ్య న్యాయమూర్తిగారు.

పత్రికాశాసనము 17వ సెక్షను సందర్భమున భారత ప్రభుత్వము వశపఱచుకొను నుత్తరువు నిచ్చుటకు మేజిస్ట్రేటు కధి కారము లేదని విషయముగూర్చి ముఖ్య న్యాయమూర్తి గారు తమ యభిప్రాయ మేమియు చెప్పక పత్రికాశాసనపు 22వ సెక్షనుక్రింద మేజిస్ట్రేటు ఉత్తరువులను ప్రోసీయేటుటకు ప్రత్యేకపుత్తెంచి (న్యాయమూర్తి) కధికారము లేదని తెలిపిరి. పత్రికాయందు ప్రకటింపబడుచున్న ఆక్షేపణ కరములను ప్రమాదకరములనగు విషయములను గూర్చి ముందుగా సంద లించలేదని వాదమునకు న్యాయమూర్తిగారు అట్టిపందలించు లను ముందుగా ప్రభుత్వమునా కియవలయునని శాసనమునందు చెప్పబడలేదని చెప్పిరి. జూరియను ప్రభుత్వమువారు వశముచేసి కొను సందర్భమున క్షమమునొందినవారు హైకోర్టులో అప్పీలు చేసికొనవచ్చును. కాని హైకోర్టువారి తీర్పుముందే ప్రభు త్వమువారు జూరియను స్వాధీనము చేసికొనుటకు వారి కధి కారము గలదు. పత్రికాశాసనము క్రిందనే అప్పీలు చేయవలసివచ్చినది కనుక ఈసమస్యలను ప్రస్తు తము చర్చింపవలసివచ్చును. సామాన్య జనులకు ప్రభుత్వమువారిపై ద్వేషము గలిగించగలిగిన విషయములకే పత్రికా శాసనము వర్తింపగలదు. కాని ప్రకటింపబడిన విషయములకు విచారణ గ ములను కల్పించి పండితులు వివరించునెడలను జూరియ వశ పఱచుకొనుట తప్పు. “2వ సెక్షనుల కెంతయైన నక్షమగల్గింప నీలున్నది. దీనివలన స్థానిక ప్రభుత్వమువారికి పత్రికలపై సెంట్రల్ ట్రైబ్యునల్ కారము గలదు. పత్రిక రాజధాని గలిగి యుండ వచ్చును. కాని ఒకనేరే గలపాదకుల అజాగ్రత్తలన ఆక్షేప కేయములకు విషయములు ప్రకటింపబడినయెడల ప్రభుత్వము వారు మోచింపవచ్చు. మందలించవచ్చు భారతమున వశపఱచు కొని ఒకొక్కప్పుడు పత్రికనుగూడ మూసింపవచ్చును. పత్రి కాశాసనములలోనికి రాకముందు పత్రికలకుగల స్వాతంత్ర్య మును పత్రికాశాసనము ప్రోసీనేసి ప్రభుత్వమువారికి పత్రి కలపై సర్వోత్కృష్ట కారము నిచ్చుచున్నది. బంగారేదేశపు అరాజ కులకొరకు ముద్రణలేక పత్రికాశాసనము ఏర్పాటుపడినది. శాసన పోల్చుకొనగలపడినది వివరించుట సులభముగాదు.”

“న్యాయ శాసనమునకు సేవలుపూచిన ప్రభుత్వ” మనగా ఆంగ్ల కిరీటాధిపతి, ఆరెన్సో హిందూదేశమునకు గల సంబంధమున అప్పీలుదారుచేసిన యగ్రము సరికాదు. హిందూ దేశమునందు పరిపాలనకు గాను నియమింపబడినవా రందఱును ఆ పత్రిక క్రిందనే వచ్చెదరు. పత్రికాయందు ప్రభుత్వము వారి పక్షమున విమర్శించుచు ప్రకటింప బడిన వ్యాసములే 4వ సెక్షను II క్రిందవచ్చును. “న్యాయమూర్తి” పత్రిక హిందూ దేశ స్వపరిపాలనమున ప్రోత్సహించుచు వాని స్థాపనమును గూర్చి ప్రాయశఃపన్నది. స్వపరిపాలనమును ప్రోత్సహించుట యందు దోషమేమియులేదని ఎవ్వోకేట జనరలు గారు చెప్పిరి. కావున పరిపాలనా క్రమమున మార్పులను సూచించు విషయమున దోషములేదు. అప్పీలుదారు దాఖలుచేసిన కొన్ని వ్యాసములనుబట్టి “న్యాయమూర్తి” పత్రికలో రాజద్వేష మేమి యు లేదని న్యాయమూర్తిగారుచెప్పిరి. 1 వ ఎక్స్ ప్రెస్సివ్ నందు క్షమచూపగలదు అనువారు “న్యాయమూర్తి” పత్రిక పక్ష మున ప్రభుత్వము వారు శత్రుత్వము బూనిరిని ప్రాసిగ వ్యాసముగలదు. ఇది ప్రభుత్వమువారిపై ప్రజలకు ద్వేష మేల గలిగించడో యూహించుకొన వలెను. 10 వ ఎక్స్ ప్రెస్సివ్ నందు అప్పీలుదారు “బంగారేదేశ పత్రిక” సహాయంపాదకుని నిర్బంధావాస కేసును గూర్చి బంగారేదేశ ప్రభుత్వము వారి కార్యమును విమర్శించుచు వ్రాసెను. ఇదియును రాజద్వేషము

గొలుపునదియే యని చెప్పనగును. దాఖలుచేసిన తక్కినవన్ని యు అంత ప్రాముఖ్యములు గావు. వానినిగూర్చి నుడువుచు విచారణప్రభుత్వము ఈ దేశమునందు సేర్వేటుటచే చిక్కు తెన్నియైన గలుగుననియు, అట్టి ప్రభుత్వము వారి చర్య నెవ్వ రైనను విమర్శించుచు ప్రభుత్వమువారికి అనురూప గలిగిం చుట న్యాయశాస్త్ర మొప్పుకొనదనియు న్యాయమూర్తిగారు చెప్పి అప్పీలు ప్రోసీనేసిరి.

న్యాయమూర్తి విలింగుగారు

కిరీటాధిపతికిని సామాన్యమునకు మహా భక్తిగలిగి యున్నవారు హిందూదేశ ప్రభుత్వమువారి చర్యను విమర్శించి నిందాపాత్రము చేయవచ్చు నను వాదము అంగీకరింపదగినది కాదు. “న్యాయశాసన ప్రకార మేర్పాటుపబడిన పరిపాల నము” అనువానికి అప్పీలుదారు చెప్పిన యగ్రమునుబట్టి “ప్రభుత్వపు కార్యములు” అను మాటల కథము లేదు. “న్యాయశాసన నిర్దిష్ట ప్రభుత్వము” ప్రజలకు విరోధముగ నున్నదని చెప్పి ప్రజలకు రాజద్వేషము గలిగించు నెడల, ఆ వ్యాసము తప్పుక పత్రికాశాసనము క్రిందికి వచ్చును. ఎక్స్ ప్రెస్సివ్ లో ననేకములు పత్రికాశాసనపు 4వ సెక్షను (I) క్రిం దికి వచ్చునని న్యాయమూర్తిగారు చదిరి. వ్రాయువా రెంతయో విశ్వాసముతో వ్రాయవచ్చును. కాని వారి వ్రాతలు ప్రజలను ద్వేషమునకును అరాజకమునకును బురికొల్పవచ్చును అని సెలవిచ్చి న్యాయ విలింగుగారు అప్పీలును ప్రోసీనేసిరి.

న్యాయమూర్తి కేసుగిరి అయ్యరుగారు

ప్రభుత్వపు వైదేశికత్వమును నిరూపించుటయు ప్రజల షేషమునకు పరిపాలన మేమియు చేయక మిన్నకున్నదనియు చెప్పట రాజద్వేషము కాదని న్యాయమూర్తిగారు చెప్పిరి. కేసుగిరి అయ్యరుగారు అప్పీలుదారు దాఖలుచేసిన వ్యాసము లను అసంబంధితభావముతో చదివి వానిలో ననేకములు పత్రికాశాసనముక్రింద రావని యభిప్రాయము నొందిరి. కాని 1,2,11,12 ఎక్స్ ప్రెస్సివ్లు ప్రభుత్వద్వేషమును గొలుపుననియని నమ్మిరి. పత్రికా శాసనమునుబట్టి కేసుగిరి అయ్యరు విమర్శించు టకు న్యాయమూర్తి కధికారములేదు. కాన వారావిషయము నే విమర్శింపవలసి చెప్పిరి. వీరెంటుదొరసాని రాజద్వేషభావము తో వర్తింపలేదు. కాని ఎక్స్ ప్రెస్సివ్లు పత్రికాశాసనపు 4వ సెక్షనుక్రిందవచ్చునా యను విషయమే న్యాయమూర్తిలు విచారించవలసినది. 1వ వ్యాసము సందర్భమున వ్రాసిన వారు మంచివాదమును సులభలేదని న్యాయమూర్తి కేసుగిరి అయ్యరు గారు అప్పీలు ప్రోసీనేసిరి.

రెండవ అప్పీలు

మేజిస్ట్రేటుగారు తనవద్ద భారతమున దీసికొనుటకు చేసిన యుత్తరువును ద్వివి చేయవలయునని ఆనిబిడెంటుమ్యు చేసిన రెండవ అప్పీలు సందర్భమున న్యాయమూర్తి తీర్పుల సారాంశ మీ క్రింద దెలుపబడినది.

ముఖ్య న్యాయమూర్తిగారు

పత్రికా శాసనపు 22 వ సెక్షను ప్రకారము హైకో ర్టువారు మేజిస్ట్రేటుకు అధికార పరిమితి నిర్ణయించుట కవ కాశము లేక పోలేదు. జూడిషియల్ కేసుల సందర్భమున అట్టి యు త్తరువుల నీయవలసినది. ప్రస్తుతపు అప్పీలు సందర్భమున మేజిస్ట్రేటుగారిచ్చు నుత్తరువు న్యాయపాలనా కార్యక్రమం దుబడినదని పత్రికా శాసనము నుడువుచున్నది. దీనిని జూ డిషియల్ విభమున దీసికొన వీలులేదు. మేజిస్ట్రేటు ఇట్టి యు త్తరువుల సందర్భమున సాక్ష్యమును ప్రాసిగొన నక్కరలేదు. తనచర్యకు కారణములను దెలుప నక్కరలేదు. మేజిస్ట్రేటు అధికారము నీ విషయమును నిర్ణయింప వీలులేదు. కాన అప్పీ లును ప్రోసీనేసిమిమి ముఖ్య న్యాయమూర్తిగారు చెప్పిరి.

న్యాయమూర్తి విలింగుగారు

మేజిస్ట్రేటు జూడిషియల్ అధికారక్రమం దు ఉత్తరువు లిచ్చెను. అతని కార్యక్రమ వివిషయమున పత్రికాశాసనపు 3 (1) సెక్షను క్రిందవచ్చును. 22 వ సెక్షనుక్రింద హైకో ర్టువారు మేజిస్ట్రేటు ఉత్తరువుల సందర్భమున నేమియు చేయజాలరు. కనుక అప్పీలు ప్రోసీనేయబడినది.

న్యాయమూర్తి కేసుగిరి అయ్యరు

మేజిస్ట్రేటు ఉత్తరువు లిచ్చుట అక్రమము. 3 (1) వ సెక్షనుక్రింద అది తన మేజిస్ట్రేటు అధికారమునకు మించినవని. 3 (1) వ సెక్షను పూర్వ సెక్షనునందొక భాగము గాను కాన దానిని వేరు చదువుకొనవలసియున్నది. మేజిస్ట్రేటు ఉత్తరువు అతనికిగల అధికారమునకు మించియుండనయెడల హైకోర్టువారు దానిపై కోర్టుము తీసికొనుటకు 22-వ సెక్షను అడ్డుగారు. పత్రి కా శాసనము ప్రకారము మేజిస్ట్రేటు ఉత్తరువును న్యాయపాలనా కార్యక్రమం దు ఇచ్చిరిగాన హైకోర్టువా రేమియు చేయ జాలరు. కనుక అప్పీలు ప్రోసీనేయబడినది.

పత్రికాభిప్రాయములు

పంజాబీ పత్రిక.

పత్రికా శాసనము క్రింద హైకోర్టు వారికిగల అధికార మత్యల్పముగాన ఈతీర్పు నివ్వరికిని అశ్చర్యకర ముగానుండదు. ప్రత్యేకపుత్తెంచి ఏర్పాటు చేయబడునని తెలియగనే “కామెడ్” కేసువంటిదే మఱలజరుగున నియు, హైకోర్టువారు పత్రికాశాసనమును గూర్చి తమ అభి ప్రాయములను జెప్పి తమ కధికారములేదని యూరు కొందుర నియు తలచితిమి. మేనునుకొని నట్లు జరుగకపోలేదు. ముఖ్య న్యాయమూర్తిగారు తమస్థానమునకు వీలైనంతవఱకు పత్రికా శాసనమును దూషించిరి. ముఖ్య న్యాయమూర్తిగారు తమకు వీలై నంతవఱకు సర్ లారెన్సు జంకిన్సుగారివలెనే పత్రికాశాసనము ను దూషించి హిందూదేశ ప్రభుత్వమువారు శాసనమును సవరిం చుటకై నను శాసన సభ్యులమున బ్రయత్నించుటయే ఉపాయమని చెప్పిరి.

టిబూన్ పత్రిక.

పత్రికలనొళ్లకు తాళములు వేయుటకు స్థానిక ప్రభుత్వమువారి కిగల ముఖ్యోపధ్యక్షులు పత్రికాశాసనము. ఈ శాసనము నన్ని విధ ములబ్రయోగించి పత్రికలచే తమద్వేషమును చిహ్నముగా పెట్టగలరు. ఈ కారణమువలనను మరికొన్ని కారణములవలన హిందూదేశ పత్రికలు “న్యాయమూర్తి” పత్రికకు సాగు య్యము చేసి అప్పీలు ప్రీవీకౌన్సిలునకు పోవునట్లు చేయవలెను.

అమృతబజారు పత్రిక.

హిందూదేశమున పత్రికా స్వాతంత్ర్యము కల్గియుని యిప్పుడు స్పష్టమయినది. దొరతనము వారిచిత్రమగు శాసన మును తొలగించవలెనను ఇండియా వార్తాపత్రికలలో దేనికిని గూడ ప్రభుత్వ కార్యనిర్వాహ కోర్కెగలదు. వారి నుండి విమోచనము లేదు. ఏ పొల్లు మాటయైన నెటులో జూరి పడినవో విపరీతపుద్ధరావకు నిచ్చుకొనుటయు అకాలమరణ మును పత్రికలకు తలపెట్టించును. ఇట్టి దుష్పరస్థితిని సహింప రాదు. శాసనమైన రద్దుకావలెను. పత్రికలై ననిలవిపోవలెను.

ఇంగ్లీషుమను.

పత్రికాశాసనము నుంచిచెడ్డలనుగురించి విమర్శించుట యందు చెన్నపురి హైకోర్టు ప్రధాన న్యాయమూర్తి కేసుకు సంబంధములేని విషయములను విమర్శించిరి. ఇట్టి అప్రస్తుతపు విమర్శనములు చీటికిని మాటికిని ఆందోళనలకు శరణ్యము లగు టాచూర మైనది. హైకోర్టు న్యాయమూర్తిలు చేయు విమ ర్శనల ననుసరించి హిందూదేశములో రాజకీయాంధోళనము చేయుచున్నారని వారి విమర్శనము లిట్లు వినియోగపడుట వారికి కీర్తికరము గాదు.

బంగారే.

ఆనిబిడెంటుమ్యు కీదావాలో లాభము కలుగకపోయిన ను గొప్ప ప్రామాణికలనంద గు చెన్నపురి ప్రధాన న్యాయ మూర్తి వంటి వారి యభిప్రాయమును స్పష్ట పరుప గలుగుటచే బిడెంటుమ్యు దేశమంతట మహాత్ము మగునేవ చేసిరి. హిందూదేశమునందలి పత్రికలకు భంగకరముగ నున్న పత్రికాశాసనమును రద్దుచేయవలె నని మన మాంధోళనము చేయుట కీయభిప్రాయము గట్టి యుపాధి కాగలదు. భరా వతును పుచ్చుకొనుట అక్రమ మని న్యాయమూర్తిలు నిర్ధారణ చేయటచే ఆనిబిడెంటుమ్యు గెలిచినదిగాని యోడిపో లేదు. పిటిషను కొట్టివేయబడు నని ఎల్లవారును మొదటనే నిశ్చయించిరి. అది అభిప్రాయమును తెలుపుటకు ప్రార్థన గాని దావాగాదు, అపీలుగాదు. ఆ యభిప్రాయము ఆనిబిడెంటుమ్యు కే అనుకూలముగ నున్నది.

ఫోర్ట్రైప్లను గడచి

పచ్చయపు కళాకాలా ఆంధ్రవిద్యార్థి సి. వేంకటరెడ్డి గారు ఆంగ్లం యిండియనులమీదను రైలువే ఉద్యోగులమీదను జేసిన ఫోర్ట్రైప్లను గత బుధవారమునాడు విచారణకు వచ్చినది.

తములపాకుల దుకాణదారుడు కులశేఖరము అను నతడు తనతక్కుల పుస్తకములను దాఖలుచేసి స్టీవెన్సుగారు 26 వ తేదీని తనదుకాణమునందు కొన్ని పుస్తకములను ఫలములను పుచ్చుకొనె నని చెప్పెను.

అతనిని ముద్దయితరపు స్టీడరు క్రాసుపరీక్ష చేయగా స్టీవెన్సుగారు 27 వ తేదీని చెన్నపురి నుండి వచ్చి కోర్టు కేసుండి వచ్చి కోర్టు తానెరుగనని యతడు చెప్పెను.

తరువాత ముగ్గురము అను నతనిని క్రాసుపరీక్ష చేసిరి.

అతడు 26 వ తేదీని పార్కు స్టేషనులో దిగెను. ఆనాడు సరియగు కాలమునకు కచ్చేరీకి పోయి తనకు జ్వరము తగులు నట్లుండగా నెలపు తీసికొని ఇంటికి పోవుచు దారిలో కుల శేఖరము దుకాణమునందు టీ తీసికొన బోయెను. అతడు ఆ దుకాణములోనికి బోయినప్పుడే స్టీవెన్సు గారును వచ్చిరి. చాలకాలముగా స్టీవెన్సుగారి నతడెఱుంగును. అప్పుడు స్టీవెన్సు గారు రైలుస్టేషను గడచిదను గూర్చి కులశేఖరముతోచెప్పిరి.

పిమ్మట రాజమొదలియార్ అను నతని క్రాసుపరీక్ష చేసిరి. 27 వ తేదీనాడు తాను పట్నావరమునుండి చెన్నపురికి వచ్చుచుండగా తాను వచ్చుచున్న బండిలోనే ఆంగ్ల ఇండియను లనేకులు వచ్చుచుండిరి. గడచిద యేమియో జరుగునని తలచి యతడు ఫోర్ట్రైప్లను దిగెను. స్టాటుఫారమునకు వెనుక గేటునకిరువైపులను 10, 12 నుండి ఆంగ్ల ఇండియను లుండిరి. కొందఱియొద్ద కట్టలుండెను. వారిలో రిచ్చన్సుగారు నుండిరి. ఆంగ్ల ఇండియనులు కట్టలతో హైందవులను గొట్టిరి రిచ్చన్సుగారు వేంకట రెడ్డిని గొట్టిరి.

అనంతరము జీవరత్నము అను నతని క్రాసుపరీక్ష చేసిరి కొందరు ఆంగ్ల ఇండియనులు ఉద్యోగుల మొదటిబండిలో నుండి 27 వ తేదీని దిగి గేటువద్ద నిలిచిరి. వారిలో రిచ్చన్సుగారు నుండిరి. వారు ఒక ఇనుపకట్టను గలిగి ఎవరికొకటొక పొంచి యుండిరి. కాని వారెవరినిగొట్టిరో సాక్షి చూడలేదు. కృష్ణ రావుగారి నొక ఆంగ్ల ఇండియనుడు కొట్టెను. స్ట్రీసీగారును హైందవులను గొట్టుచుండిరి. ఛాంటర్లగారు బుకింగు ఆఫీసు నొద్ద నుండిరి. ఒక పోలీసు సరిస్పెక్టరు చాంటర్లగారిని పోలీసు డిప్టికమిషనరు ఆఫీసుకు తీసికొనిపోయెను. ఛాంటర్ల గారు రక్కడ నొక స్టేషన్ముందు నిచ్చిరి.

తరువాత మంగేశరా మనునతని క్రాసుపరీక్ష చేసిరి. పిరిసాక్ష్యమునందు విశేష మేమియులేదు.

పిమ్మట కున్నికణ్ణక నాయరు అనునతని పరీక్షించిరి. 27 వ తేదీని ఫోర్ట్రైప్లను గేటునొద్ద 12, 15 నుండి ఆంగ్ల ఇండియను లుండిరి. వారిలో 6, 7 గురియొద్ద కట్టలుండెను. అతని కిని నొసట దెబ్బతగిలెనుగాని తన్నెవరు కొట్టిరో అతనికి తెలియలేదు. తనతక్కు నొకనియొద్ద కట్టయుండుట నతడు చూచెను. తనవెంబడియే వేంకటరెడ్డిగారు నుండిరి. అతనికి గాయముతగిలి రక్తముకారుచుండెను. వేంకట రెడ్డిగారి నెవరు కొట్టిరో అతనికి తెలియదు. వేంకట రెడ్డిగారి ప్రాణమున కపాయము గలుగునేమో యని భయపడి నాయరుగారు వెదలిపోయిరి. రిచ్చన్సు మేకమోహనుగార్ల నతడుగుర్తించెను.

23 వ తేదీని విచారణయందు ఎస్. వి. వి. నేకానం డము, పి. సుబ్రహ్మణ్యము, నిల్వకుంసెనీ ఉద్యోగి కృష్ణ రావుగార్లు క్రాసుపరీక్ష చేసిరి.

కేసు జరుగుచున్నది.

బర్మాలలో నివసించుచున్న బంగాళీలలో నెవరైనను, బంగాళీపటాలములలో చేరవచ్చును. సేనాపేరుటకు అర్హులని నిర్ణయించినవారికి రంగమునుండి కలకత్తాకు కేపు నిచ్చెదరు.

మెనపామేమియాయందు పనిచేయుటకు కూలీలను సస్యము చేయుచునుని కొందరు సహపాత్రియులు బంగాళా దొరతనమువారివద్ద 14 నెల రూపాయలను పుచ్చుకొని కొందరు కూలీలను చూపిరి. వారిని డాక్టరు పరీక్షించి వారు పనికి వచ్చురని చెప్పెను. కాని డాక్టరు పరీక్షించినవారిని గాక మరియెవరినో పంపబోయినందునకు నలుగురు మహమ్మదీయులను పట్టుకొనిరి.

16 వ బొంబాయి రాష్ట్రీయ సభ.

16 వ బొంబాయి రాష్ట్రీయసభ ఈనెల 20 వ తేదీని అహమ్మదాబాదు పురమున గౌరవనీయులగు ఎం. పి. జిన్నాగారి ఆధిపత్యము క్రింద జరిగెను. తిలకు గారును, గౌ. శ్రీనివాస శాస్త్రిగారును గూడ వచ్చిరి. సభా కార్యక్రమము ప్రారంభ మగుటకు కొన్నిగంటలు ముందేసభాభవనముంతయు ప్రతినిధులతోను ప్రేక్షకులతోను నిండిపోయెను. స్వాగతోపన్యాసము చదువబడిన వెనుక జిన్నాగారి గ్రాసనాధిపత్యము వహించి యుపసభ్యునిచిరి.

జిన్నాగారి యుపన్యాసము

జిన్నాగారి యుపన్యాసము నుండి ముఖ్యవిషయముల నీక్రింద బొందు పఱచెదము.

పరిపాలనము

జిన్నాగారు ప్రారంభమున మాతృదేశమును ఆంగ్లసామ్రాజ్యమును గోల్పోయిన మహామహిమనుగూర్చికొంతనుడివి యుద్ధస్థితిని కొంచెము వివరించి, హిందూదేశప్రభుత్వమునుగూర్చి విమర్శించిరి. హిందూదేశము విశేషకాలమునుండి పరిపాలకుల నిరంకుశాధికారముననున్నది. హార్డింజి మాట్రిమున్నగు ప్రభువుల నేకసందర్భములందు జెప్పినట్లు హిందూదేశమున ప్రజాపాలన ము స్థాపించుసమయము వచ్చినది. ఆ స్త్రీ లి యా, ద షి ణాశ్రీకా మున్నగు అధిగణేముల పరిపాలనము దూరమున నున్న ఆంగ్ల పరిపాలకులకు వీలుగాక యున్న యెడల హిందూదేశ పాలనము సముద్రాంత విదేశములందున్న హిందూదేశ కార్యదర్శిగారి చేతిలోనుండుట ఎట్లు వీలగును! ప్రస్తుతము హిందూదేశమున పరిపాలనా క్రమమును జూచుచున్న వారందఱును తమ కార్యనిర్వహణ మున ప్రజలకు త్రైతవాదులు గారు. విశేషదూరమునగల హిందూ దేశ కార్యదర్శికిమాత్రము త్రైతవాదులు. హిందూదేశ కార్యదర్శి యైనను హిందూదేశమున కెన్నడును వచ్చియుండ లేదు వారి సభయందు సభ్యులందఱును పింఛెనుతీసికొని వెదలిపోయిన సివిలుసర్వీసు ఉద్యోగులు. హిందూదేశ కార్య దర్శిగారుపార్లమెంటునభక్తెన్నటికి మత్తవారికారు. హిందూ దేశమునందు నూతనశాశ్వతములు పొడనూపినవి. హిందూదేశ మును లోకమునగల అన్ని దేశములతోపాటు సమాన గౌరవము నొంద కుత్సాహులయై నట్టిస్థితికి సర్వధా ప్రయత్నించుచున్నది. ఇతరాధినివేశములతోపాటు సమాన సన్మానము ననుగ్రహింప వలెనని సామ్రాజ్యమును గోరుచున్నది. రాజకీయ స్వాతంత్ర్యమును, ఆంగ్లపతాకముక్రింద స్వపరిపాలనమును ఆడేపించు చున్నది.

హిందూదేశమున విద్యవచ్చినవారి సంఖ్య యత్యల్ప ముగ నుండుటచే స్వపరిపాలనమునకు హిందూదేశము తగి యుండలేదను నాదము నిలువ జాలదు. బ్రిటిషుప్రభుత్వము ఒక శతాబ్దకాలము గడచిన వెనుక విద్యలేమి గలిగిన దోష మెవరిదోయోచింపనగు. “ఒక శతాబ్దము క్రిందట ఆంగ్ల దేశ మున పదియది పురుషులలో నొక్కడైనను 20 నుండి శ్రీ లలో నొక్కడెయ్యెను వ్రాయను జదువను నేర్చియుండ లేద నియు, అంతిమముందు శతాబ్దమున ప్రజలందఱును పూర్ణా జ్ఞానాంధకార నిరుగ్నులై యుండిరియు అప్పటికిని కాను నుల పార్లమెంటునభక్త యుండెడి దనియు” లోలోట్టు రోజును గారు చెప్పినట్లు జాబ్బియూలే గారు 1857 వ సంవత్సరపు దేశీయ మహాసభ యందు జెప్పిరి.

రాష్ట్రీయ పరిపాలనా విధానము

రాష్ట్రీయ పరిపాలనా క్రమమునందు ప్రజల తక్కువ అవకాశము లీనువలయును. ఇట్టి యవకాశముల నేర్పఱచుటకు రాష్ట్రీయమునకు రాజకీయాధికారముగల గవర్నరు ఒక రును, చాలనా కార్యనిర్వహణమునకు అనుభవముగలిగి ప్రజ్ఞా వైస ౬ గురు సభ్యులు నుండవలయును. కార్యనిర్వహణ సంఘమునందు సగమునుండి హైందవప్రతినిధు లుండవల యును. కార్యనిర్వహణసంఘమునందు ప్రస్తుతము జరుగు చున్నట్లు సివిలు సర్వీసు ఉద్యోగులకు స్థానములను నిలువ యుంచుగూడదు. ఆ సంఘమునందు విశేషముగా ప్రజలెన్ను కొనిన ప్రజాప్రతినిధు లుండవలయును. మహాప్రజ్ఞులగువారిని తప్ప అధికార సభ్యుల నెవ్వరిని ప్రభుత్వమువారు నియో గింపవద్దు. రాష్ట్రీయకాననుములు, రాష్ట్రీయ పన్నుల నేర్పఱచుటకు కార్యనిర్వహణ సంఘమున కధికార ముండ వలయును. రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వమునకు ఆర్థిక విషయమున సర్వాధికారమును సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము నుండవలయును. నైనిక నేచ

హైందవులు నైనిక సేవలోనికి జేర్చుకొనబడరని ప్రభుత్వము త్రోవవైచుచున్నది. యధారంభమున ఆంగ్లదేశపు

విశ్వవిద్యాలయములలో జరుపుకొనుచున్న హైందవ విద్యార్థులు టెలిటోరియల్ సేనలో జేరుదమని చెప్పిరి; కాని ప్రభుత్వమువారంగీకరింపలేదు. నైనికులుగానుండుటకు మహామేధా శక్తి యవసరము కాదు. హైందవులు సిపాయిలుగా నుండ దగినయెడల వారివెండులకు సిపాయిలనుగా జేర్చుకొన గూడదో తోచుచున్నది.

ఇతర విషయములు

తెలువాత జిన్నాగారు ప్రతికాశాననుము గూర్చియు హిందూదేశప్రభుత్వాననుపు ఆక్రమ ఉపయోగమునుగూర్చియు, హైందవమహమ్మదీయ ప్రాతినిధ్యమును గూర్చియు, వారి సంఖ్యమును గూర్చియు ముచ్చటించి కట్టకడపట “హిందూదేశపు భవిష్యత్తు ప్రభుత్వముగ గనపడుచున్నది. దేశము ఆస్థితికి బోవుటకు మంచిమార్గ మేర్పఱుపబడి యున్నది. “పురోగమ నమే” మనముభ్యాశయముగా నుండ వలయును. సదసద్వాద బుద్ధియు, జాగరూకతయు మనకు సహాయముగా నుండ వల యును” అను వాక్యములతో ముగించిరి.

ఆంధ్రజాతీయ కళాశాల

దీపావళి కానుకలు.

భగవంతుడు లోక కల్యాణమునకై భక్తిని ప్రసా దించినట్లు సకలమతములు బోధించుచున్నవి. భక్తిభరతులైన మనుజులు దేశమును భాషను ప్రజలను దైవమును నేరించి వారు తరించి యితరుల నుద్ధరింపజేయుచు పరమాగ్రమున బడయుదురు. మానవులు సంసార వ్యామోహ భరితులై జీవిత పరమాగ్రమును మఱచుట సంభవించుచున్నది. వ్యామోహ భరితులైన మానవులను నొక దివ సమునం దైనను సేవా పరాయణులను జేయుటకై మహానీయులు పండుగదిన ములను గల్పించిరి. పర్యదినసములందు హిందువులు లోకమున కుపకారమును జేసిన మహాపురుషుల నారాధించుచు దాన ధర్మములను జేయుచు ముదితహృదయులై సుఖించుటయూచా రమైనది. స్వదేశోద్ధ్యమాభిమానము ప్రబలిత తరువాతను పర్వ దినములకు నూతనోపయోగము గలిగినది. సేవాపరాయణులు బయలుదేరి పండుగదినములం దింటింటికి తిరిగి ద్రవ్య మును జనుజేసి దేశభక్త్యదయమున కనుకూలమైన సంస్థాపనల కుపయోగించుట కుపకరమిచ్చిరి. ఆ యుపక్రమణమువలనను దేశమునకు మహాపకారము గలుగుచున్నది. బొంబాయి రాష్ట్రీయసంఘముల వై సానిధి కి యుపక్రమణమువలనను జేల రూప్యములు జరుగై ఎన్నియో సత్కార్యములను జేయుట కవకాశము గలిగినది. వైసానిధికి నవరాత్రులందు బొంబాయి నగరమునందు రూ 2000 లు వసూలైనవి.

ఈ యుపక్రమణ మాంధ్రదేశమునందును కొంతవర కారంభమై పని జరుగుచున్నది. దేశభిమాను లందరును సేవా పరాయణులై పాటు పడి న నీయుద్యమ మువలన నాంధ్రదేశమునకు మహాత్తరమైన ప్రయోజనము గ లుగగలదు. దేశమునందు ధన సహాయము నడపేయిచెడి సం స్థాపన లనంతములు గలవు. భజన సమాజములు, అన్నదాన సంస్థానములు, రాత్రి పాఠశాలలు, నిర్మూలాత్మకధర్మ సంఘములు, సేవా సంఘములు, గ్రంథాలయములు, విద్యానిధులు, స్వదేశ పరిశ్రామిక సంఘము ధనము, నడపేయిచుచున్నవి. ఆంధ్రదేశ మునందు పండుగ దినసములందు వసూలైన ధనము వివిధములైన సత్కార్యములకై వినియోగపడుచున్నది. ఏప్రదేశ మున వసూలైన ద్రవ్యము ఆప్రదేశవాసులకై వినియోగించుట సహజమైనను నాంధ్రదేశభక్త్యదయమున కవకారమైన జాతీయ ప్రయత్నములకై వసూలైన ద్రవ్యమునందు కొంతభాగమును వినియోగించుట సమంజసము. ఆంధ్ర దేశభక్త్యదయమునకై స్థాపితములైన సంస్థాపన లందు ఆంధ్రజాతీయ కళాశాల సకలాంధ్రలోక సహాయమును బడయుటకు దగిన సంస్థాపన యగు విషయము స్వత్ర తెలిసియున్నది. దీపావళి పండుగ సమీపించినది. ఆపండుగకై వసూలుచేసిన ద్రవ్యము నుండి కొంతభాగమును జాతీయకళాశాలకు సమర్పించి దానిని బోషించుట యాంధ్రులకు పవిత్రమైన ధర్మము. ఇంతవరకును ఇట్టివాహనక చేసి ప్రాంతములందు సేవాపరాయణులు బయలుదేరి కానుకలను యాచించి జాతీయకళాశాలకు సమర్పించి మాతృ పూజనుజేసి కృతార్థులయ్యెదరు గాక! రాజధాని నగరమై ద్రినుంచుటకును, విద్యావంతులకును, మత్సరహితులకును, నిల యమైన చెన్నపురువునందు నివసించెడి యాంధ్రజాతీయులు ఆంధ్రజాతీయ కళాశాలకై దీనికళికానుకలను యాచించి జాతీయ కళాశాలకు సమర్పించి మాతృపూజను జేయుటకు ప్రార్థితులు. ఈకార్యమును నిర్వహించుటకు కార్యదారులును, సత్సహ సంపన్నులును, నైన యవసరము సమర్థులు. చెన్నపురియందు గల పరమోత్సాహ భరితులైన యాంధ్రవిద్యార్థులు దేశభిమానులైన మహాజనులు చేరి దీపావళి దినసంబంధించు విరాళములను యాచించి ఆంధ్రజాతీయ కళాశాలను బోషించుటకై పనిచూ నుట శ్రేయాస్కము. ఆంధ్రపురుషులు మాతృపూజను జేయుటకై కంకణమును గట్టుకొని యథాశక్తిని పాటుపడి యితర ప్రాంతవాసులకు మోదదర్శకు లగుమరని నమ్ముచున్నాము.

విషయానుక్రమణిక.

ఆంధ్రవాణి	4
ప్రకృతి శాస్త్రవిషయములు	5
న్యాయవిషయాలు	6
సోదరత్వము గడచిన, 16-వ బాంబాయి రాష్ట్రీయసభ	7
ప్రధాన వ్యాసములు	
ముద్రణ యంత్రశాసనము	8
యంత్రనిర్మాత, విశాఖపట్నము	9
వాణిజ్యములు	10
యంత్రవాదా మంగళము	11
విశేషవాదము	12
హిందూదేశ వృత్తాంతములు	13

ఆంధ్రపత్రిక

1916 సం॥ అక్టోబరు నెల 25-వ తేది

బుధవారము

ముద్రణ యంత్ర శాసనము

న్యాయవిషయాలు అభియోగము.

ప్రజాపరిపాలనమునకును స్వాతంత్ర్యసంరక్షణమునకును అవకాశమునందు రాజ్యవ్యవస్థలు పరికల్పితములు. రాజ్య కార్యనిర్వహణమునకై మంచి రాజ్యాంగ నిర్మాణముగల రాజ్యములందు శాసన నిర్మాణశాఖ కార్యనిర్వహణ శాఖ న్యాయ విమర్శన శాఖ యను మూడు శాఖలు గలవు. శాసన నిర్మాణ శాఖ మూడు శాఖలుందును ప్రజలముగ నుండుట సామాన్యచారము. న్యాయ విమర్శన శాఖకు శాసన సమన్వయాధికారము గలదు. అమెరికా సంయుక్తరాష్ట్రములందు న్యాయ విమర్శన శాఖకు శాసనములకు వ్యతిరేకాభిప్రాయము నిచ్చెడి యధికారమును గలదు. హిందూదేశమునందు వ్యవహార నిర్వహణ శాఖకు న్యాయవిమర్శన శాఖకు మించిన యధికార ముండు నటులు న్యాయ సూత్రములు నిర్మింపబడినవి. న్యాయ ఇండియా కేసుల తీర్మానములను జమవువారల కీ తత్త్వము గ్రాహ్య మగుచున్నది.

ఆసియెజంటుగారు స్టాండర్డు పత్రికను ముద్రాక్షరశాలను గొని న్యాయ ఇండియా పత్రికగను న్యాయ ఇండియా ముద్రాక్షరశాలగను మార్చినది. బెజంటుగారు 1867వ సం॥ 25వ శాసనము ననుసరించి 1914వ సం॥ డిశంబరు 2వ తేదిని ప్రతిష్ఠా వ్రతమును గ్రహించినది. ఆ పత్రికమును గ్రహించు నపుడు దండనాధికారి 1910వ సంవత్సరపు 1వ శాసనము ననుసరించి బీజెంటుగారినుండి ధరావత్తు ధనమును కోరియుండలేదు. దండనాధికారి 1916 సం॥ మే 22 వ తేదిని వెనుకటి యుత్తరువును రద్దుచేసి నూ. 2000 ధరావత్తును 1910 వ సం॥ 1 వ శాసనము ననుసరించి కోరెను. బెజంటుగారు ధరావత్తును అక్రమముని తెలుపుచు కట్టెను. బెజంటుగారినుండి ధరావత్తును కోరుట న్యాయ మూలమున కే విరుద్ధమని యును దండనాధికారునకు వాని మొదటి యుత్తరువును రద్దుచేసెడి యధికారము లేదనియును, న్యాయాధికారు లీ యుత్తరువును రద్దుచేయవలయుననియును క్రిమినలు రివిజను పిటిషనునందు సి. పి. గారుస్వామయ్యగారు బెజంటుగారి పక్షమున

వాదించిరి. ప్రధాన న్యాయాధీశుడు అబ్దుల్ రహీంగారును న్యాయమూర్తి కేషగిరి అయ్యగారును దండనాధికారి మొదటను ధరావత్తుతో నిమిత్తములేదని తీర్మానించి తిరిగి ధరావత్తును గోరుట న్యాయవిరుద్ధమనియును హైకోర్టునకు న్యాయశాస్త్రమునకు సంబంధించిన తీర్మానమును విమర్శించుట కధికారము గలదుగాని రాజ్యకార్య నిర్వహణ శాఖకు సంబంధించిన తీర్మానము విమర్శించుట కధికారము లేదనియును, ఈ కేసునకు సంబంధించిన విషయము రాజ్యకార్య నిర్వహణ శాఖకు సంబంధించినది గాన విమర్శించుట కధికారము లేదనియును ఈ విషయమై బెజంటుగారు వేరు విధమున న్యాయమును పొందవలసి యుందు రనియును పై కారణములవలన కేసు కొట్టివేయ బడిన దనియును తీర్మానించిరి. న్యాయమూర్తి ఎయిలింగు గారు 1910 వ సంవత్సరపు ముద్రా యంత్ర శాసనాను సారముగ దండనాధికారునకు మొదటను ధరావత్తును కోరకపోయినను తిరిగి ధరావత్తును కోరుట కధికారము గలదని యును ఇది న్యాయవిమర్శనమునకు సంబంధించిన తీర్మానమనియును హైకోర్టున కీ తీర్మానమును విమర్శించుటకు ఇండియా ప్రభుత్వశాసనము. సం దలి 106, 107 నిబంధనల ననుసరించి యధికారము గలదనియును శాసనముయొక్క 22 వ నిబంధననుసరించి దండనాధికారి తీర్మానమును విమర్శించుట కధికారము లేదనియును బీజెంటు గారు మూడుమాసముల వరకును నూరకున్న దనియును పై కారణంబుల ననుసరించి కేసు కొట్టివేయ బడినదనియును తీర్మానించెను.

బెజంటుగారు ముద్రాను గవర్న మెంటు ఆగస్టు 25 వ తేదిని ప్రచురించిన యుత్తరువును రద్దుచేసి పాలకులు స్వాధీనము చేసికొనిన నూ. 2000 ధరావత్తును తిరిగి ఇప్పించమనియును మరొక యజ్జీని పెట్టెను. న్యాయ ఇండియా పత్రికయందు ప్రచురితములైన 20 వ్యాసములందు ముద్రా యంత్ర శాసనమునందు బేర్కొనబడిన నేరము గలదని అడ్వకేటు జనరలు వాదించెను. అందు 6 వ్యాసములందట్టి సూచన గలదని ప్రధానన్యాయాధీశుడును, 4 వ్యాసములందు మాత్రము గలదని న్యాయ కేషగిరి అయ్యగారును, న్యాయ ఎయిలింగు గారు 11 టి యందు గలదనియును నభిప్రాయ పడిరి. ప్రధాన న్యాయాధీశుడు ముద్రణ యంత్రశాసనము వలన పత్రికా ప్రచురణమునకు ప్రతిబంధక మేర్పడిన దనియును, నేరారోపణను పాలకులు చేసినను నేరమును చేయలేదను భారము పత్రికా నిర్వాహకులపైన గలదనియును ఈ శాసనపు 4వ శాఖయం దొకనేరము చేరునని యును నొకనేరము చేరదనియును చెప్పటకు వీలు లేదనియును కాని శాసనమునకు భిన్నముగ న్యాయమును జేయుటకు న్యాయమూర్తుల కధికారము లేదనియును బెజంటుగారి విన్నపమును నిరాకరించెను. న్యాయ కేషగిరి అయ్యగారు న్యాయ ఎయిలింగుగారు వేర్వేరు కారణములను చెలుపుచు బెజంటుగారి విన్నపమును త్రోసివేసిరి. ఒక విషయమునందే న్యాయమూర్తులకు భిన్నాభిప్రాయములు గలిగినవి. న్యాయ ఎయిలింగుగారు న్యాయవిమర్శన కార్యముని నిర్ణయించిన విషయ

మునే ప్రధాన న్యాయాధీశుడు న్యాయ కేషగిరి అయ్యగారు రాజ్య కార్యనిర్వహణ కృత్యముని నిర్ణయించిరి. న్యాయమూర్తులకు రాజ్యకార్య నిర్వహణ కృత్యమైనను న్యాయ విరుద్ధమని అోచి నపుడు క్లిష్టమైన కారణంబుల నాపాదించు కొని దానిని రద్దుచేయకుండుట ధర్మ విరుద్ధము. నేరారోపణము నాపాదించిన 20 వ్యాసములందు న్యాయమూర్తులకు సమానాభిప్రాయము లేనపుడు వ్యాస విమర్శనమునకు గురియైన యధికారవర్గమునకు సముచితాభిప్రాయము గలుగునని నమ్ముట కేమియును సాధారము లేదు. ప్రధాన న్యాయాధీశుడు తెలిపినటులు పత్రికలు దేశోపకారమునకై పాటుపడుచున్నను వాని నుండి ధరావత్తును గోరుటయందేమియును దండన భావము లేదని అడ్వకేటు జనరలు శ్రీనివాసయ్యంగారు చేసినవాదము వింతగ దోచగలదు. కొన్ని పత్రికలనుండి ధరావత్తును కోరుటయును కొన్నిటి నుండి కోరకుండుటయును నీవాదమునకు వ్యతిరేకముగ నున్నది. న్యాయమూర్తుల తీర్మానము ముద్రణ యంత్రశాసన సూత్రములకు వారు తెలిపినటులు వ్యతిరేకము గాకపోయినను ప్రజాకాశాభంగమును గలిగించినది. శాసన నిర్మాతలనిశ్చితాభిప్రాయ మిదమిద్దమని తేలలేదు. పత్రికానిర్వాహకుల స్థితి దుర్భర మగుచున్నది. రాజ్యాంగములోని రాజ్యకార్య నిర్వాహక శాఖాధికారుల యభిప్రాయమునకును న్యాయ శాఖాధికారాభిప్రాయమునకును సంరంభ మేర్పడినది. అడ్వకేటు జనరలు శ్రీనివాసయ్యంగారు పాలకులు స్వరాజ్యాంగదోషమును ప్రతిఘటించుటలేదని తెలిపిరి. స్వరాజ్య ప్రధానావసరమును నాకాంక్షించెడి వ్యాసములు రాజద్రోహాభిప్రాయ పూరితములని నిర్ణయించిరి. న్యాయమూర్తులకును రాజ్య నిర్వాహకులకును భేదాభిప్రాయములు గల సందిగ్ధ విషయమును పత్రికా నిర్వాహకులకు నిర్ణయించుట సాధ్యమా? పత్రికానిర్వాహకులను పెనుభూతమున లె వీక్షించుచున్న ముద్రణ యంత్రశాసనమును రద్దుచేసిన గాని వారలకు మనశ్శాంతి గలుగనేరదు. ఈ విషయమై ప్రచండమైన కలవరమును గలిగించిన బెజంటుగారు పత్రికా నిర్వాహకుల కృతజ్ఞతకు గాత్రులు. పివి కొన్ని విమర్శనమునందైనను బెజంటుగారి ప్రయత్నములు సఫలములై పత్రికలకు బంధ విమోచన మేర్పడునని నమ్ముచున్నారము.

యుద్ధస్థితి

మహాలయమునకు గారణమైన యుద్ధము సంప్రాప్తమై 28 మాసములు గడిచినవి. యుద్ధ మారంభమై మూడవ యేడు ముగియక పోయినను మూడు మహా ప్రస్థానములు జరిగినవి. హిమా వృతంబులైన యూరపు ఖండమునందు యుద్ధ ప్రస్థానము మొయి నెల మొదలు నవంబరు మాసాంతమువరకు మాత్రము సాధ్యము. జర్మను యుద్ధాంగ మంత్రులు మొదటి సంవత్సరపు ప్రస్థానమునందే విజయము సాధ్యమని విశ్వసించిరి. కాని మూడు ప్రస్థానములు గలిగించినను విజయ సూచనలు మాత్రము కనుపించుట లేదు. కిచ్చెనరు ప్రభువు యుద్ధము మూడుసంవత్సరములకు ముగి

యనని యూహించెను. కాని జాబ్బిలాయుడు ఆస్తికియై మంత్రియైన పరాసుల మంత్రియను తెలిపినటులు మిత్రమండలికి విజయమునకు సోపానమేర్పడినను యుద్ధము త్వరగా ముగియునని నమ్మటకు సూచనలు లేవు. ఇంకను రెండు ప్రస్తానములు జరిగినగాని యుద్ధ పరిణామ కాలమును నిర్ణయించుట సాధ్యముగాదు. రుమేనియా మిత్రమండలిపక్షమున రణరంగమునందు జేరినపుడు యుద్ధము శీఘ్రముగ ముగియుననియును మిత్రమండలికి విజయము గలుగుననియును సామాన్యజనుల మానసంబులం దాశలు పొడసూపినవి. కాని జర్మనుల స్థితిగతుల నెరిగినవారల కిట్టి భయము గలుగలేదు. మిత్రమండలి పక్షమునకు పూర్ణమైన విజయము గలుగనిది యుద్ధమునాపుట పాపకృత్యమని ఇటీవల ఆస్తికియై గారు చేసిన ప్రసంగము వలన విదితమైనది. మిత్రమండలికి పూర్ణమైన విజయము గలుగుటకు జర్మనులకు మించిన సైన్యబలము యుద్ధసామగ్రిబలము మిత్రమండలికిగావలసి యున్నది. ఆ బలములు మిత్రమండలి పక్షమున కధిక తరముగ గలవని వర్తమాన సంవత్సరపు ప్రస్తానములవలన ధ్రువపడినది. పడమటి రంగము

పడమటి రంగమునందు మిత్రమండలికి గల ఫిరంగులు యుద్ధసామగ్రిలు వాయువిమానములు సైన్యనివహములు సాహస ధైర్యములు శత్రుపక్షమునకు లేవని విదితమైనది. అన్నిప్రాంతములందును మిత్రమండలి సైన్యములు ముందునకు బోవుచున్నవి. శత్రుపక్షమునకు మిత్రమండలికి వశమైన ప్రదేశములందొక దాని వైనను తిరిగి స్వాధీనము చేసికొనుట సాధ్యము గా లేదు. బాపాము పెరోనులకు నడుమగల మార్గములోని సగము భాగము మిత్రమండలికి వశమైనది. మిత్రమండలి సైన్యములు పెరోనునకు 4 మైళ్లదూరము నందును బాపామునకు 6 మైళ్ల దూరమునందును నున్నవి. శత్రుసైన్యమునకు రక్షక స్థానములైన గుడ్డెకోరు సైలిసైలి మిత్రమండలికి వశమైనవి. తొమ్మిది షాసములకు పూర్వ మారంభమైన వర్షన ముట్టడి క్షీణించుచున్నది. ఆ ప్రాంతమునందు పరాసులు క్రమక్రమముగా ముందునకు బోవుచున్నారు. ఈ విజయమునకు షాలాకాణము పడమటి రంగమునందు మిత్రమండలికి గల యపారమైన యుద్ధ ద్రవ్యమని విదితమైనది. మిత్రమండలి గురిపించే ఆగ్నేయగోళ వర్షము సర్వసహారమును జేయుచు విజయమునకు సాధనంబగుచున్నది. పడమటి రంగమునందు రమారమి 300 చదరపు మైళ్లభూమి మిత్రమండలికి వశమైనది. యుద్ధతంత్రజ్ఞుడని పేరొందిన హిండ్లబర్గారి యధికార నిర్వహణమువలన జర్మనులకు విశేషమైన ప్రయోజనము గలుగలేదు.

తూర్పు రంగము

తూర్పు రంగమునందు మిత్రమండలి యవస్థానము పడమటి రంగమునందువలె సంతృప్తికరము గాదని యూహించవలసి యున్నది. రుమేనియా యుద్ధరంగమునందు ప్రవేశించిన వెంటనే కార్పేథియను కనుమలనుదాటి ట్రానిస్వానియా యందు జొరబడి ముందునకు బోగలిగినది. జర్మను సేనాధ్యక్షులు ఫాల్కె హైకా కార్పేథియ ప్రాంతములందును మెకెన్నను డోబ్రుజ్షయందును విజృంభించి రుమేనియా మార్గముల నరికి రుమేనియాను బెల్జియము సర్వియా మాంటెనీగ్రోలను వలె పరాభవింపవలయునని ప్రయత్నించిరి. డోబ్రుజ్షయందు బల్గేరియనులు జర్మనులు గలిసి ముందునకు బోగలిగిరి. కాని రుష్యనుల సహాయమువలన రుమేనియనులు శత్రు బలములను

ప్రతిఘటింప గలిగిరి. కార్పేథియను కొండలదిపుడు ప్రీషియలు ఓయిట్ట, మాటియను కనుమల యందు జర్మనులకును రుమేనియనులకును ఘోరమైన సంగ్రామము జరుగుచున్నది. రుమేనియనులు రుష్యనుల సహాయమును బడసి శత్రు సైన్యములను ప్రతిఘటింప గలిగిరిని యుద్ధవార్తలవలన దెలియుచున్నది. తూర్పు దిశనుండి యును పడమటి దిశనుండియును రుమేనియాకు రాజధానియైన బుఖారెస్టునకు బోవు రైలుమార్గములను వశపరచుటకు శత్రు సైన్యములు ప్రయత్నించుచున్నవి. కాని ప్రయత్నములు సఫలములగుననుటకు సూచనలు లేవు. రుమేనియనులు రుష్యనులు కలిసి డోబ్రుజ్ష సురక్షణమునకు ప్రథమముననే ప్రయత్నములను జేసియుండిన మిత్రమండలి పక్షమున కీరంగ మధికత రానుకూలముగ నుండియుండును. హాబ్జిన కుత్తరమునందును కోవెలునకు, దక్షిణపూర్వమునందును డోర్న వటకు దక్షిణమునందును రుష్యనులకును జర్మనులకును ఘోరమైన యుద్ధము జరుగుచున్నది. రుష్యనుల పక్షమునకే విజయము గలుగుచున్నటులు యుద్ధవార్తలవలన దెలియుచున్నది. తూర్పురంగమునందు మిత్రమండలికి పడమటి రంగమునందువలె సంపూర్ణమైన విజయము గలుగకుండుటకు గల యాటంకిము అపారమైన యుద్ధ ద్రవ్యములు లేకుండుట యని గ్రాహ్యమగుచున్నది. రుష్యనులకు మిత్రమండలికి పడమటి రంగమునందువలె నపారమైన యుద్ధద్రవ్యములు లభించినపుడు విజయము మిత్రమండలికి సులభసాధ్యము గాగలదు. దక్షిణ రంగము

దక్షిణమునందు గ్రీసుదేశ తాటస్యము సంక్లిష్టముగ నున్నది. వెనిజియా పక్షమువారు మిత్రమండలి కనుకూలముగ నున్నారు. రాజగారి పక్షము ప్రతికూలముగ నున్నటు లూహింపవలసి యున్నది. ఈ ప్రాంతమునందు మిత్రమండలి పురోగమనమునకు గ్రీసుదేశపు సుదిగట్టి ప్రతిబంధకముగ నున్నది. అయినను సర్వియనులు పరాసులు మొనాస్టిరు ప్రాంతములందును బెటిషు సైన్యములు డోయిరును ప్రాంతములందును ముందునకు బోవుచున్నవి. బల్గేరియనులు క్రొత్త సైన్యములను నీ రంగమునకు జేర్చుచున్నారు. ఉత్తరమునందు గల రుమేనియను రుష్యను సైన్యములకును దక్షిణమునందు గల సోనియామండలి సైన్యములకును సంయోగము కుదరునంత వరకును నీ రంగమునందు మిత్రమండలికి స్థాయి చిక్కుట దుర్లభము. ఇటలీరంగమునందును ప్రస్తానము మిత్రమండలి కనుకూలముగ నున్నది. మూడవ ప్రస్తానము సకల విధములను మిత్రమండలి కనుకూలముగ నున్నది. నవంబరు మాసాంతపు స్థితివలన రాగల సంవత్సరపు ప్రస్తానము నిర్ణయింపబడును.

దీ పా వ లి

ఆ. మంచివారి కెల్ల మంగళప్రదలయ్యుం
గల్గుటలకు మేలు గానియట్టి
తమపు తెన్ని యైన దాల్చి లోకములకు
నేను పెల్లప్రొద్దు జేయు దివు.

విశ్వేశ్వరుని యనంతములైన లీలా విలాసంబులు లోక పరిణామమునకై పరికల్పితములు. లోక పరిణామమునకై శిష్ట సంరక్షణము దుష్ట సంహారము పరమ సాధనములుగ భగవంతుడు పరిగ్రహించి విశ్వ వికాసమును జేసెడి విధము విశ్వమునందు గోచరము. దశావతార చరిత్రమునం దీవిషయ మతి విచిత్రముగ ప్రతిపాదితము.

శ్రీ మహావిష్ణువు లోకమునందు ధర్మములు మైనపుడు ధర్మ సంస్థాపనార్థమై యవతరించిన విధము పురాణములందు మనోహరముగ వర్ణింపబడినది. నరకాసురాది దనుజసంహార మీ బావమునకు నిదర్శనము. దశావతారములందును మహాపురుషుల జీవితంబులందును ప్రతిబింబితమైన యీ ధర్మము సకల మానవుల జీవితంబులందును జీవ వికాసాబురకు ప్రమాణముగ నున్నది. ఏ యుగమునందో శ్రీ కృష్ణుడు లోకకంటకుడైన నరకాసురుని నధించిన యుదంతము దీపావళి మామన నేటికిని హిందువులు స్మరించుచున్నారు. భగవంతుడు మూడు లోకములందును పొడదగిన దేదియును లేకున్నను నిత్యమును కర్మబద్ధుడైనటులు గీశోపదేశమువలన విదితమగుచున్నది.

నే మే పాథాస్తి కర్తవ్యం త్రిపు లోకేషుకించక
నా నవాప్త చవాప్త్యం చ కర్తవ్యం న కర్మణి.

జీవిత పరమార్థమును సాధించుటకు మానవులును నీశ్వరునివలె నిత్యము కర్మ పరతాత్మతై మెలగుట యవసరము. మానవులు జీవిత పరమార్థమును సాధించుటకై శిష్ట సంరక్షణమును దుష్టబావ సంహారమును సాధనములని మహానుభావుల జీవితములు చాటుచున్నవి. శ్రీకృష్ణుడు కర్మపరతాత్మతై రాజసభావమును బూరి తామసగుణ భూయిష్ఠుడైన నరకాసురాదులను సంహరించి లోకమునకు మంగళమును ప్రసాదించెను. మార్కపు లోకమునందు జీవయాత్రయందు విజయమును బడయుటకు తామసమును పరిత్యజించి కర్మ పరతాత్మతై రాజసగుణము నారాధించుట యవసరము. రాజసగుణము మానవులను వారి సంస్కారమునకు సదృశముగ కర్మ పరతాత్మతలను జేయుచున్నది. శూరులైన శ్రీకృష్ణాదులు రాజసభావ ప్రేతులై దుష్టులను శిక్షించి లోక కల్యాణమునకు దోడ్పడిరి. తత్త్వజ్ఞులైన శంకరాదులు ధర్మజ్ఞానమును లోకహితార్థమై ప్రసాదించిరి. పండిత శ్రేష్ఠులైన బాణభట్టాదులు విద్యాసంపదను లోకవికాసమునకై సమర్పించిరి. శ్రీమహాత్మయైన అక్షుణ్ణ పుత్రులు ధనసహాయమును జేసి ప్రజాపాల్యమునకు దోడ్పడిరి. ప్రజలు కర్మయోగపరతాత్మతై భూభంగుల లోకకల్యాణమునకై వాటి జీవితములను వినియోగపరచి చరితాన్త లగుచున్నారు. ఆ తత్త్వము దీపావళి పండుగయును బోధించుచున్నది. తామస రాజియైన నరకాసుర సంహారము వలనను ద్వాపరయుగమునందు లోకమున కుపకృతి యేర్పడినది. శిష్టభావ సంరక్షణమును దుష్టభావ సంహారమును శ్రీ కృష్ణునకువలె కొలదియై గొప్పయై సకల జనులకును సాధ్యము, స్వయంవికాసమునకును లోక కల్యాణమునకును నరకాసుర సంహారము సకలజనులకును కర్తవ్యము. వర్తమాన యుగమునందు నరకాసుర సంహారమునకు విజ్ఞాన వ్యాపనమే ముఖ్యసాధనము. నరకాసుర సంహారమును సూచించుటకై దీపావళి పండుగయందు దీపావళిలు సురుచిరముగ వెలుగుచుండును. మానవుల నావహించిన యజ్ఞానాంధకారమును బారద్రోలుటకై మనుజుల హృదయములందు విద్యాదీపములు వెలుంగవలయును. మానవుల మానసంబులందు జ్ఞానదీపంబులను ప్రజ్వరిల్లజేసి యజ్ఞానాంధకారమును బాపుటయే దీపావళి పండుగవలన మనము గ్రహించదగిన పరమార్థము. ఆ పరమార్థమును సాధించుటకు విద్యావంతులు విద్యను శ్రీమంతులు సంపదలపు సేవానిరతులు కాలమును సమర్పించి ప్రజల హృదయంబులందు జ్ఞానదీపంబులను ప్రజ్వరిల్లజేసిన నరకాసుర సంహారమై దీపావళి ఫలము గలుగ గలదు.

వార విశేషములు

ఆంధ్రసాహిత్య పరిషత్తు.

మూర్త్యు రాయారాధ్ర నిఘంటువును నిర్మించుట కవసరమైన పాఠకులను పండితులను నియమించుటకు గతించిన శనివారమునందు సాహిత్య పరిషత్తునందలి నిఘంటు నిర్మాణ కార్యముకూడినది. నిఘంటు నిర్మాణ విషయమై ప్రచండమైన చర్చ జరిగినది. ప్రస్తుతము పండితులను నియమించుట యావత్ పాఠకులను మూలము నియమించుటలు నిర్ణయించబడినది. పాఠక పదవికి నిర్ణయించుటకై దరఖాస్తు దాన్లు నుండి అయినచేర్చు ఆంగీకరింప బడినవి. నిఘంటు నిర్మాణమునకు ప్రభుత్వమున పాఠకు లవసరమొ పండితు లవసరమొ అనుభవము వలనను తేలవలసి యున్నది. పండితు లవసరమని కొందరు గట్టిపట్టు పట్టినను శబ్దజాలమును గూర్చుటకై పాఠకుల వలన వధికమైన ప్రయోజనము గలుగునని సభ్యులు తీర్మానించిరి. ఈ తీర్మానముసారముగ నిఘంటువుపని సాగునని నమ్ముచున్నాము.

రోడ్డుగారి పరిత్యాగము

పరాసు దేశము నందు రోడ్డు అను సుప్రసిద్ధ చిత్రకారుడు గలడు. ఆయన నిర్మించిన చిత్రములకు విశేషమైన విలువగలదు. ఆ చిత్రకారుడు చిత్రకళను గురించి చక్కటి పుస్తకమును వ్రాసెను. చిత్రములను నిర్మించి ధనము నాస్తిం చెను. నుంచి సాధమును నిర్మించెను. ఆయన తన ద్రవ్యము ను పుస్తకములను చిత్రములను సాధమును మాతృదేశమునకు సమర్పించుటయే తన విజ్ఞానమును జీవితమును దేశాధీనము చేసెను. ఇక ముం దాయక చేసెడి పను లన్నియును దేశమునకై వినియోగించును. పాలకానుమతిని బడయక నేపనిని జేయనని శిష్యము చేసెను. పరాసుల నావహించిన దేశభక్తికి రోడ్డు యుదంతము నిదర్శనము.

ఆంధ్రసాహిత్య సభ

కృష్ణా నుండలములోని కోమలమునందు సాహిత్య సభ రాగల నందు మూలమునందు గూడగలదు. ఇంతకుమును న్నాంధ్ర సాహిత్యసభయమునకై ఆంధ్రసాహిత్య పరిషత్తు ఆంధ్రప్రదేశ్ సభ్యులను కలపు. భాషాభ్యుదయమునకై మరొక సంఘమును స్థాపించుటవలన విద్యార్థులకులందు దినదిన ప్రవృద్ధి మానచుగనున్న ఆంధ్రభాషాభిమానము వ్యక్తమగుచున్నది. ఆంధ్ర సాహిత్య సంఘాపయోగము సిద్ధాంతమునందునరె రాజ్యనిర్వహణమునందును ప్రసిద్ధిపడెనని భాషాభ్యుదయమునకు రోడ్డుగారి నిశ్చయించుచున్నాము.

సంగారాధనములు.

వస్త్రమున ఘోరగంగామయవలన లోకమునకును ముఖ్యముగ యూరపు రాజ్యములకును గలిగిన యపారమైన నష్టమును నిర్ణయించుట యసాధ్యము. గతించిన రెండు సంవత్సరములందున రణరంగములందు 60,00,000 మృతినొందిరినియును 60,00,000 కి కంటెంపుకై రనియును నిర్ణయింపబడుచున్నది. ఇంతవరకును మహాయుద్ధమునకై రూ.15000,00,00,000 క్షయమైనదని నిర్ణయింపబడుచున్నది. యుద్ధమునందు రత్నవజ్రములు పండితులు శాస్త్రవేత్తలు కళాకావీరులు ప్రజ్ఞావీరులు మృతి నొందిరి. యుద్ధమునందు మునిగి తేలుచున్న రాజ్యవాసులకు వికార భావములు పోయి నుండుచిత్ర భావ మేర్పడినది. దుఃఖి పంపకలకు నానందమైన మహాసంగ్రామమువలన లోకమునకు యుద్ధముచేయుచున్న రాజ్యములకు గలుగగల ప్రయోజనము భగవంతున కెంత.

బల్లారి సభ

ఆగోనియందు గూడిన బల్లారిమండలసభ క్రగాన నాధిపత్యమును వహించిన ఎల్. పి. గోవిందరావువయ్యగారు గూతన మార్గము నవలంబించినటులు తెలియచున్నది. ఇంతమాత్రము సభాధ్యక్షుడు ఆంధ్రమునందు పీఠ మైన మునాగమును క్రొత్తలకు నుండు పట్టుకలు చదువుటయను సభాంతిమును వంతోచివ్యమును జేయటయను నాచారమైనది. గోవిందరావువయ్యగారు రాజకీయసభ్యులమును జేయు నాచారమును వదిలి ఆంధ్రోపన్యాసమును విపులముగ జేసెను. ఈయనాచారమును ప్రజ్ఞావంతు లవలంబించుట వలన కొంత యువకృత్తి గలుగగలదు. మండల విషయములకు సంబంధించిన చర్చను విడిచి వరువాతను సభాధిపతి తెలిపెడి యాభిప్రాయములయందు విలువయుండును. ఆ యాభిప్రాయములు జేవలము గతానుగతములు గాకను సభయందు చర్చించిన విషయములకు సంబంధించి యుండును. ఈయనాచారంబయినందు కొంత లోప మున్నను లాభ మధికముగ నుండునని గ్రహించుచున్నది.

వృత్తాంతములు

సామ్రాజ్యశాసన సభలో సర్ జేమ్స్ డు జూలేగారు అధిక సభ్యులుగా నియమింప బడిరి.

సర్ ఖాన్ సాహేబు అను 17 వ ఆశ్విక సేనలోని సైనికోద్యోగిని పరాక్రమ. పతక మొసంగబడినది.

4వ తేదీని గుంటకలు బెజవాడలమధ్య 296.8 మైలు వద్ద మిక్సెడు మెయిలు పట్టాలనుండి తొలగిపోయినది.

అక్టోబరు 14 వ తేదీతో నంతమగు వారమునందు 7564 మంది ప్లేగువ్యాధిగ్రుణి వారిలో 5669 మంది మరణించిరి. చెన్నపురి రాజధానియందు 358 మరణములు.

మైసూరు ఏప్రిల్ నెలలో జరుగు ప్రతినీధిసభకు మండలాధికారు లాహ్వనింపబడరు. అచట ఆదాయవ్యయ పత్రమును మరీకొన్ని విషయములును చర్చింపబడును.

బంగాళీ పటాలమువారు మొగలుసిరాయి మీదుగా రైలుబండిలో కాషరాకు వెల్లిరి. ప్రజ లతృప్తిహముతో స్వాగత మొసంగిరి.

కలకత్తాయందు మిట్టుటా అను ఒక జపానీసు వాని కుని యొద్ద రెండు రివాల్యూరులును, తోటాయు గలవని రాజధాని మేజిస్ట్రేటుగారు విచారించి అతనికి 6 మాసముల కఠిన శిక్ష విధించిరి.

కడ్డాది వీరరాజులుపంతులుగారు భీమునిపట్టణ పురపాలక సంఘ సభ్యులుగను, వారణాసి చంచయ్యశాస్త్రిలు గారు తిరుపతి పురపాలకసంఘ సభ్యులుగను, జే. నూదల్లాండుగారు విజయనగర పురపాలక సంఘ సభ్యులుగను, నియమితులైరి.

సుక్మాలో సివిలు సర్జనుగానున్న జి. టి. హింగ్ రసిగారు హైస్కూలు సహాయోపాధ్యాయుడగు ఆల్బీర జాగారికి అర్హతలేనిదే అసత్యపు సర్టిఫికేటు నిచ్చిరిని ధ్రువపడినందున బొంబాయి దొరతనమువా రతనిని పనిలోనుండి తొలగించిరి.

17 వ ఆశ్విక సేనలోనివా డగు జమీదార్ వజీర్ ఖాన్ అను హిందూదేశ సైనికోద్యోగి 1915 వ సంవత్సరము ఫిబ్రవరి 16 వ తేదీని యుద్ధమునందు తా నే ముఖ్యసేనాధిపతిగ నుండి శార్యపరాక్రమములను ప్రకటించినందున అతనికి యోగ్యతా పతక మొసంగ బడెను.

అక్టోబరు 18 వ తేదీని లాహోరు సి. వి. డి. ముఖ్యోద్యోగులు కనూరులోని మాల్వీఅబ్దుల్ ఖాదర్ అను స్పీడరు కుమారుడు మాల్వీ మహియుద్దీను అహమ్మరు టి. పి. అను నతనిని దేశరక్షణ శాసనముక్రింద బంధించి అతని ఇల్లు సోదా చేసి కొన్ని ప్రక్రములను కాగితములను తీసికొనిపోయిరి.

బర్మాలోని కాంగుయాంగనువద్ద నిటీసల దొంగలుపడి 9 వేల రూపాయలు పోయినవి. దొంగతనము జరుగుచుండగ జిల్లా పోలీసు నూరింటెండెంటుగారు వెల్లి దొంగలవీరద కుపాకివేసిరి.దొంగలలోనొకడు చనిపోయెను.ఒకనికి దెబ్బలు తగిలినవి. అక్కడ దొంగతనము చేసిన పది మందియు దొరకిరి.ఆస్తియు దొరకిరి. అసలు దొంగలు పదిరెండు మంది గలరు. వారు తక్కినవా రెద్దరు దొరకలేదు. పారిపోయినది పట్టుబడిన దొంగలు తెలియజేసిరి.

రోడ్డు విద్యార్థి వేతనములపై హక్కు జర్మనులకు లేకుండచేయుట కుపపాదించబడిన రోడ్డు విషయపు బిల్లును రెండవ పర్యాయము కామనుల సభలో చదువునప్పుడు జర్మనులనుండి తొలగింప. నూచింతుబడిన విద్యార్థి వేతనములలో నొకదానిని హిందూదేశమున కిచ్చుటను గూర్చి విచారించుటకు బ్రష్టియు పిలిపించి యోచింపవలయు నని యేట్ గారు సూచించిరి.

చెన్నపురియందలి చింతాద్రిపేటలోని బియ్యపు మరయందు పనిచేయుచున్న కుప్పస్వామిపెట్టి యనునతడు, 40 దినముల క్రిందట 20 యేండ్లకన్నము వివాహము చేసికొనెను. భార్యభర్తల కిద్దరకును పునస్సంధానము కాలేదు. ఇట్లుండ ఆమె ఇటీవల నొకనాడు ప్రసవించెనట. ఆమెకేడో రోగము వచ్చినదని పురిటిగదిలోనికి అత్తవారు అట్లుని వెళ్లనియ్యలేదు. పోలీసువారు సంగతిసందర్భములను విచారించుచున్నారు.

ప్రపంచ వార్తలు

ఎంతటి మేధావియైనను పేరు నల్లడి యగువరకును గౌరవమునకు పాత్రుడు కాజాలడు.

యుద్ధమువలన నిపుడు ఖయిదీలుగా పట్టుకొనబడిన వారు అన్ని దేశములలోను 5,000,000 మంది యున్నారు.

మిసు ఎలెను లీగారు కేమ్బ్రిడ్జిలో 10గంటల 17 నిమిషములలో 36½ మైళ్లనీడిరి. శ్రీలలో నిట్టిదేవా రిక నెవ్వరును లేరు.

మిత్రమండలివా రిప్పటివరకు 1,071,000. చదరపుమైళ్ల శత్రుదేశము నాక్రమించిరి. శత్రువులు 1,67,000 చదరపుమైళ్లను మాత్రమే పట్టుకొనిరి.

‘లండను ఓపరాహాసు’ అను నాటకకాలవారు నాటకశాస్త్రవిదులకట్టిన పేరు బల్ల 249 అడుగులపొడుగును 10 అడుగుల వెడల్పును గలిగియున్నది ఇంత నెట్ల పేరు బల్లను ప్రపంచమున మరీ యెవరును కట్టించలేదు

నార్వేలో మతభేదములుగా శ్రీలను నియమించుకొకచట్ట ముమోదించబడినది. ఇట్టి స్వాతంత్ర్యమును శ్రీలకు పాశ్చాత్యదేశములలో నార్వేవా రొక్క రే యిచ్చిరి. శ్రీలకు నియోజన స్వాతంత్ర్యమియ్యబడిన దాని కిది మొదటిఫలితము. బ్రామువేలు సతిగారు మొదటిసారి నేనకనై నెక్కిమత బోధచేసిన నారీమణి.

గొప్పవారు చనిపోయినపుడు పతాకములను జండా కొయ్య వైభాగముననుండి కొద్దిగా క్రిందికి దింపెదరు. ఈ యాచారము విజయము కలిగినపు ధారంభమైనది. ఒకరాజు నింకొకరాజు గెలిచినపుడు గెలిచినవారి పతాకము వైభాగముననుండుటకు ఓడినవారు తమ పతాకమును క్రిందకుదింపెదరు. ఇది వివయనూచకము. అటులే మృతిబొందినవారు మరణమున కోడినవారగుచున్నారు. కాన మృత్యుదేవత పతాకము వైగా నెత్తబడుటకు మృతినొందినవారి పతాకమును క్రిందకు దింపెదరు.

సారాబట్టిలలోని తోళ్లను నునుపు జేయుకర్మాగారములలోను అద్దుసిరానుచేయు యంత్రశాలలలోను పనిచేయువారికి శ్వాసకోశవ్యాధు లుండవు. ఒరెంపైను యంత్రశాలలలో పనిచేయువారికి మేహవాతపు కీళ్లనొప్పులుండవు. రాగి గనులలో పనిచేయువారికి ప్రైపాయిడుజ్వరములు రావు. గొర్రెలనుకాయవారికి ఆరోగ్యము బాగుగా నుండును. లవండును ప్రోగుచేయువారికి బట్టిపెట్టు వారికిని వరముల బలహీనతయు తలనొప్పియునుండదు. సముద్రయానమున లెలనండరు పని శరీరము నంతను చక్కబరచును. నగుల బలహీనత గల వారు ఆరోగ్యముకొరకు ఉచితముగ లవండరు పనులను చేసెదరు. ఉష్ణగనులలో పనిచేయువారి కన్నదురు జలుబుచేయదు. వారు శిశికాలమున గూడ పలచని బట్టలనే కట్టుకొందురు.

సెప్టెంబరు నెలనుగూర్చి చాల లోకోత్పలును మూఢవిశ్వాసములును వివిధ దేశములవారికి గలవు. సెప్టెంబరులో నూతు లెండిపోవుటయో వంటెలు కొట్టుకొని పోవుటయో జరుగునని పోర్చుగీసువారుందురు. సెప్టెంబరులో వానగురిసిన ముందుసంవత్సరమున పంటలు పండవు. కరువువచ్చునని ఆమె రికా వారందరు. సెప్టెంబరు నెలలో నురుమురిమిన మరునటి సంవత్సరము చేలును చెల్లును ఫలించును. నెలమధ్య మూడు దినములైన వరుసగా గాలి వీచున్నచో వర్షము లధిక. ముగ కురియునని ఇంగ్లాండువా రందురు. సెప్టెంబరులోని వాన పంటలకు మంచిదేగాని ద్రాక్షతోటలను భ్వంసముచేయునని పరాసు స్పెయినుతోటలవా రందురు. సెప్టెంబరు 21 వ తేదీని మంచివాన కురిసినచో పండులకు గొర్రెలను నాకుగా బలనియుండును గాని అంతటినుండి వర్షకాల మారంభమగును. వర్షకాలపు చీకటి రాత్రులారంభమగునగాన ముందు శాస్త్రగల ఇంగ్లాండు క్రొవ్వొత్తులను కొని నిలువయుండు కొందురు. సెప్టెంబరు 20, 21, 22 తేదీలలో దక్షిణగాలి వీచినచో వరుసగా మూడు నెలలు చక్కని ఎండ గాయును. అట్లుగాక ఆతేదీలలో వాన గురిసినచో వర్షకాలమున నొకదినమునవైన సూర్యరశ్మి యుండదు.

యంధ్రవార్తానంగ్రహము

పడమటి రంగము.

గతవారమునందు పరాసు ముఖమునందు వలె ఆంగ్లము ఖమునందంతపురోగమునము గోచరించదు. ఆంగ్లము ధీపవెలు నకు దిగువభాగమునందు గల రెండుకందక శ్రేణులను వశపరచుకొనిరి. ఆల్బర్ట్ బాప్టాము మాగ్నము లా-బోపులనుధ్యమ కూడ ఆంగ్లములకు కొంత పురోగమునము కలిగినది. బెల్జో-ఎక్ సాంటరు సమీపమునందు పరాసులు శత్రువులను ముట్టడించి జనరుమంటు కుగ్రామమును పట్టుకొనిరి. సెయిలీ సెయిలీ సెలు గ్రామము పరాసులవశమైనది. సోముతటము దక్షిణమునందు పరాసులకు కొంతపురోగమునము కలిగినది.

ఆంగ్ల ముఖము

ఆంగ్లముఖమునందు ధీపవెలునకు దిగువభాగమునందు ఆంగ్లము శత్రువుల నెదిరించి రెండు కందకశ్రేణులనుండి 200 గజముల దూరము వరకు శత్రువులను తరిమివేసిరి. ఆభాగము ప్రభుబురుజునకు ఉత్తరమునందుకలదు. ప్లెట్ హ్యూలిక్ బురుజుల యొద్ద ఆంగ్లములకు పురోగమునము కలిగినది. హ్యూలిక్ బురుజువద్ద సేనాపంక్తి ఉత్తరమునకును పశ్చిమమునకును వ్యాపించినది. అక్కడ 450 మంది ఖయిలీలు దొరకిరి. జర్మను లక్కడ అగ్నివర్షము కురిపించియు మరుగుచున్న ద్రావ కము వెదజల్లియు ముట్టడించినపుడు వారి కమితనప్రము క లిగించి ఆంగ్లము వెనుకకుగొట్టిరి. అప్పు డాంగ్లములకు 69 మంది ఖయిలీలు దొరకిరి. న్యూవెలు, సెయింటువాట్టు, విటుపెటు ఇన్ సెసునకు ఈశాన్యభాగమునందును గల శత్రు స్థానముల మీద ఆంగ్ల లగ్ని వర్షము కురిపించిరి. పదాతిసేన ముట్టడించి శత్రుస్థానము లాక్రమించుకొనుట కిది యంతరార్పణమువలె నగపడుచున్నది. ఆల్బర్ట్ బాప్టాముమాగ్నమునకును, లె సార్సు నకును మధ్యను చాల ప్రదేశములందు ఆంగ్లములకు పురోగము నము కలిగి వారి సేనాముఖము బట్టి డి వాల్సెనకోరున కెరు రుగ గాడి కొరుకుకు ఉత్తరమువరకును వ్యాపించినది. వాల్సెన కోరు గాడికొరుకుకు పశ్చిమమున గలదు. వన్ పాతము ఆంగ్లముల పురోగమునమునకు ప్రతిబంధక మగుచున్నది. ఆంగ్లవిమానములు శత్రుస్థానములకు వెల్లి వారిసామగ్రిమీదను, రైలు నేలమీదను ప్రేషనుభవములమీదను, ఆగ్నేయ గోళములను ప్రయోగించి రైల్వేల బోర్లత్రోయు చున్నవి.

పరాసు ముఖము

గతవారమునందు పరాసు ముఖమునందు పురోగమునము విశేషము. డెన్వీ పట్టణమునకు పశ్చిమమునగల బెల్జో-ఎక్ సాంటరువద్దగ పరాసులు నిర్విఘ్నముగ నెదిరించి 1½ మైలు దూరమునందు జర్మనుల ప్రభు కందకశ్రేణిని వశపరచుకొని జనరుమంటునకుగ్రామమును ఆల్బినుకోరునకు ఈశాన్యభాగము నందుగల పంచదారను పరిశుభ్రము చేయు ఫలమును స్వాధీనము చేసికొనిరి. అల్బినుకోరువద్దను కల ప్రదేశమునందు జర్మనులు ప్రబలసేనతోయెదిరించి కందకములలో కొంతభాగమును తిరిగి స్వాధీనము చేసికొనిరి. కాని వెంటనేపరాసునారు ప్రతిఘటించి శత్రువులను తరిమివేసిరి. జర్మనులు పరాసుల నెన్ని సార్లు యెదిరించినను వారు తమ స్థానములనుండి వలించుటలేదు. సాంటరువద్దను పరాసులు జర్మనులను వెనుకకుగొట్టి జనరు మాంటు ఆల్బిను కోరులకు మధ్యను గల నొక చిన్నవనమును ఆక్రమించుకొనిరి. అక్కడ పరాసులకు 110 మంది ఖయిలీలు దొరకొనిరి. పరాసులు వైలీ సెల్లీ సెలు గ్రామమును వశపరచుకొనిరి. వైలీ సెల్లీ సెలుగ్రామము మాల్వెలు పట్టణమునకు ఉత్తరభాగమున లాబాపుమిన్వెలునకు మధ్యను గలదు. సోము రెటమునకు దక్షిణమునందు లామిస్సాంటే, వైసెల మధ్యనుగల ముఖమున పరాసు లాక్రమించుకొనిరి. అక్కడ 250 మంది ఖయిలీలు దొరకిరి.

ఇబలీ రంగము

కాగ్నో ప్రభుమండలి వెమూనియో ప్రస్థము మీద ఆస్ట్రీయావారు యెదిరించినప్పు డెల్లను ఇబలీవారు శత్రువులను తరుముచు వచ్చిరి. గొరిబియా యందును ఇబలీ వారికి కొంత పురోగమునము కలిగినది. సాహకోవ్యలముమీది ఒక యురు జును ఇబలీవారు వారు దొమ్మిదేసిపట్టుకొని, శత్రువులు పట్టు బలతో నెదిరించినప్పుడు వారిని తరిమివేసిరి.

రష్యా రంగము

రష్యా రంగమునందు మాడుముఖముల తీవ్రయుద్ధము జరుగుచున్నది. లజ్కా-పట్టణము ప్రోడీకి ఉత్తరమున కలదు. ప్రోడీకి ఉత్తరమునందు కోమెలకు ఆగ్నేయభాగమున కోరి ట్వి జాప్రాంతముగలదు. ఈ ప్రాంతమునందును జర్మనీజాతు జీలకు దక్షిణమునగల డోర్నా వాట్లా ప్రాంతమునందును జర్మనులు అవస్థాంతమున కుపక్రమించిరి. కాని వారిని రష్యనులు ముందునకు రానియ్యలేదు. హోలిజు పట్టణమున కుత్తరమునందు బోష్కోవిసువద్ద ప్రచండయుద్ధము జరుగుచున్నది. రెంబర్గనకు కూర్మభాగమునందు 50 మైలుల దూరమునందు గల రొబోరో ప్రాంతమునందును తీవ్రయుద్ధము జరుగుచున్నది. కాల్సేకియా కనుమలందు మంచుపడుచున్నది.

రుమేనియా రంగము

రుమేనియా రంగమును రెండుముఖములగు విభజింపవచ్చును. బ్రూస్కోవేనియను ఆల్బున వ్యత ప్రాంతమునకు వలెకియా యనియు కాల్సేకియా వ్యత ప్రాంతమునకు మాల్డేవియా యనియుపేర్లు. మాల్డేవియా బుకోనినా ప్రాంతమునకు సమీపమునందున్నది. మాల్డేవియా యందు బోల్షెను, డెకెను, గిమిను, ఓయిటజు, కనుమలు ప్రధానములు. వలెకియా యందు వల్కెను, రాటరుటచును, బోర్జుబర్గ, టానును, వ్రెజ్జెలు కనుమలు ముఖ్యములు. వ్రెజ్జెలు కనుమ బ్రాస్కో పట్టణమునకు దక్షిణమునందు కలదు. వ్రెజ్జెలు పట్టణమునుండి రుమేనియా రాజధాని బుగరేదుగు బుఖారెస్టు పట్టణమునకు పోవు లోహ మాగ్నము కలదు. ఓయిటజు లోయ మాల్డేవియకు వైర్బలి భాగమునందున్నది. వ్రెజ్జెలుపట్టణము రుమేనియా యందు సరి హద్దనకు పదిరెండుమైలుల దూరమునందు రుకారు, కింపా లింగు పట్టణములకు మధ్యనుకలదు. ఈకనుమల స్వాధీనము కొరకు ప్రచండయుద్ధము జరుగుచున్నది. బ్రూస్కోవేనియాకు ఉత్తరభాగమునందు రుమేనియనులు వెనుకకు మరుచున్నట్లును, ఓయిటజు, బొజు కనుమలను, వ్రెజ్జెలునకు పడమటను కల తమ స్థానములను రక్షించుకొనుచున్నట్లును కనపడుచున్నది. రుమేనియా సరిహద్దవాటి రుకారువద్ద యుద్ధము జరుగుచున్నందున బోర్జుబర్గ కనుమ దక్షిణప్రాంతము మాత్రము రుమేనియా వశమయ్యున్నట్లున్నట్లును. రుకారువద్ద రుమేనియనులు శత్రువులను తీవ్రముగ ప్రతిఘటించి వ్రెజ్జెలువద్ద శత్రువులకు చాలవర్షము కలిగించి తరిమివేసిరి. తరుణమునకు రష్యావారు సాహోయ్యము వచ్చుటవలన రుమేనియనులు శత్రువుల పురోగమునము చరికట్టి వ్రెజ్జెలు ప్రాంతమునందు అవస్థాంతమునకుపక్రమించి, శత్రువులను తరుముకొని పోవుచున్నారు. శత్రువులు పూయను లగుచుండుటచే రుమేనియనుల అవస్థాంతమునకు నిద్రావముగవున్నది. జొనిబాయందు మార్పు కనపించదు.

బాల్కను రంగము

బాల్కను రంగమునందు స్ట్రీమానది, సెరసు ప్రాంతములందు ఆంగ్లమును, వద్దారునదీ ప్రాంతమునందు పరాసులును మెసాట్టిరు ప్రాంతమునందు సర్వియనులును శత్రువులను తారుచున్నారు. సెరెసు రైలువే ప్రేషనుమీదను దానికి పశ్చిమ మందుగల గ్రామములమీదను ఆంగ్ల శత్రువులు లగ్ని వర్షము కురిపించుచున్నది. డెమిరు హిస్సారునకు వైర్బలి భాగము నందుగల బుస్సుకు గ్రామమును ఆంగ్లము ప్రవేశించి శత్రు సేనను తరిమిరి. మెస్టు వదిమీద ఒకపట్టణమునందలి గంతెనను క్షీరంగులు బాదుచున్నవి. వద్దారునది కుడికట్టమీద శత్రువుల యుద్ధము జరుగుచున్నది. అక్కడ నాలుగువందల గజముల కందకములను పరాసులు పట్టుకొనిరి. కెర్నానది ప్రాంతము నందు సర్వియనులు శత్రువులను తరిమివేసిరి. జోబ్రాహాలి, సా కొలు ప్రాంతములందుగల బల్గేకియా స్థానములను సర్వియను ముట్టడించి విజయములను గాంచుచున్నారు.

తురుష్క రంగము

ఇర్జింగానునకు, వైర్బలిభాగమునందు 40 మైలుల దూరమున సుడియా వ్యతముమీద భురుస్సులు ఏనుపర్వాయములు ముట్టడించినప్పుడు వ్యవసులు వారిని తరిమివేసిరి.

దీపావళి పండుగ బహుమతి
మంచిసయము! నేనవేలు ఖర్చుపడినది!! వెనుక దొరకవు!!!
2 పంచలు కొనువారికి అత్తలార్పాటమున కోర్వని కోడండ్ల ప్రలాపము అను గ్రంథముకటి ఇనాము.

మేలైన జిపాక పట్టుపంచలు.

అనేకపంచలు ఖర్చుపడినందున ప్రస్తుతము పంచలు తగ్గించియున్నాము. వాచకలారా! శృంగారమున్న సాగరికతయున్న గల మేలైన అనల్ పట్టుపంచలు పండుగదినముల ఆనందముకొరకు తెప్పించి విక్రయించుచున్నాము. ఇందులో ఎరువు, పచ్చ, ఆకుపచ్చ, రోజా, మేళు వర్షం, ఇత్యాది రంగులు గలవి. శ్లాఘనీయమైనవి, త్వరపడుదు. 5½ మూరనిడివిన్ని 2½ మూర వెడల్పుగల పట్టుపంచె 1-కి 2-0-0 పంచ 1కి తపాల ఖర్చు. ... 0-4-0 (586) చిరునామా:- రాజలక్ష్మి కంపెని, 3, కందప్ప మొదలి వీధి, తిరువల్లిక్కేణి మదరాసు.

ఇండియన్ మెయిల్ లీవరు వాచ్
5 సంవత్సరములు గ్యారంటీ గలది.
చక్కని గోలునుతో నెల 3-0-0 పోస్టేజి 0-4-0.

ఇది మా కొంతకే నిద్రపరపబడినది. కావున నెవరివద్ద నుండదు. నెల స్వల్పమైనను ఫలచుధి కమని యనుభవమున తెలియును. దృఢమైన సామానులచేత చేయబడి డెస్టు ప్రూఫ్ అను గ్లాసుడూము కలిగియుండుటచే చాలకాలము నిలవక తృప్తికరముగ పని చేయును. గడియారుము నెట్లువై ఇండియన్ మెయిల్ అను సేరుండును. వెల్ట్రోఫల గ్యారంటీ పత్ర మలికించి యుండును. ఇండియన్ మెయిల్ గ్లాసుడూము లేనిది నెల 2-8-0 చిరునామా:- సుపీరియరునాచ్ కంపెని. పోస్టువాట్సు నెం 167 మదరాసు.

ఇనాంసామానులు 50 ! ఇనాంసామానులు 50 !
అనేక యోగ్యతాపత్రికలు పొందియున్న విజయపుర

రాజా సుందరి రోజా

వెంక్టకలు నెరుగు పరమ శత్రువులు 50 నిధముల ఇనాము సామానులతోడవచ్చి 1-కి రూ. 1-0-0 మాత్రమే. వెంక్టకలురాలుట మానును. ఈ లోకప్రసిద్ధమైన శైలమును కొంచెముగా చేతిలోపోసికొని వాగుగారాచి తల వెంక్టకలకు చదుముకొనిన చుట్టుప్రక్కలనుండు యిటివాళ్లకు వాసన యూహించును. ఇది శరీరముయందు ఉష్ణమును తగ్గించి కంటికి చురుగనిచ్చును. ముఖమునకు కాంతియు, జేహమున కారోగ్యమునిచ్చు శైలమిదితిప్ప నేలొకటిలేదు. ఇది ఆహారము ఆయుుతో తయారు చేయబడినది. పరీక్షించిన తెలియును.

ఇనాము సామానుల వివరము.

స్త్రీలుగరించు తలసూదులు 6, జర్మను నిల్వరు కుంజునూరికొ 1, అద్దము 1, తాంబూల మూతలు 30, పట్టుతోముట్ట 1, సువాసనగల నెంట్టుబుడ్డి 1, చుర్రాటములు 6, సువాసనగల ఆల్ట్రాసెల్ 1, గంధపుట్టి 1, స్త్రీల కాటుకబరికె 1, మొత్తము సామానులు 50.

ఒకసారి 3 మిడ్లు కొనువారికి ఒక బందెనల్లైపు బుడ్డిము 6 మిడ్లు ఒకసారి కొనువారికి యినాము సామానులు పంపక రాసోపుగడియారుమును పంపుము.

ధైర్యలక్ష్మి అండ్ కంపెని. 3, ఇరుళప్పన్ వీధి, మదరాస్.

విదేశ వార్తలు

“వైద్య” యన యుద్ధకాలము నుండి మూడు దినములను గ్రహించి యుద్ధమున నిష్క్రమించినది.

యుద్ధమున నుండియు జర్మనులు దచ్చివారిని 25 స్త్రీమరులను ముంచిరి.

గ్రీసు రాజుని జర్మనీకివచ్చి కెయిజరు చక్రవర్తి కోరిగా నామె నిరాకరించినది.

జాప్తచక్రవర్తిగారి కృత్యపుత్రుడు, వైద్యసాహాయ్య సంఘమునకు 15 వేల రూపముల నిచ్చిరి.

లండనులోని ప్రాంతీకానా పాతశాలకు డాక్టరు ధేనిసరాసుగారు వైద్యులుగా నియమింపబడిరి.

జర్మనీలోని క్రుత్వకర్తాగారమువారు తమదేశము లోని స్త్రీమరుల కంపెనీలో నొక వాటాను గొనిరి.

స్త్రీలను నాశ్వర్యవారి స్త్రీమరుల జర్మను సబుమేరెను ముంచిరి. కాంగ్రెసు నాశ్వర్యమరులను సబుమేరెను ముంచిరి.

“మార్కెట్”ను రుష్యావారి స్త్రీమరులను, “బిస్టిట్జ్” యను రుషేనియా స్త్రీమరులను, “వేల్సు ప్రెస్”ను ఆంగ్ల స్త్రీమరులను సబుమేరెను ముంచిరి.

ఇంగ్లండులోని ప్రాంతీకానా పాతశాలకు డాక్టరు ధేనిసరాసుగారు వైద్యులుగా నియమింపబడిరి.

కూర్మ ఆక్రమణలో ఒక బ్రిటిష్ వైనికుని జర్మనులు పట్టుకొని కిరంగింబడి చక్రమునకు విరచితట్టి తుపాకీతో గాల్చి చంపిరి.

విద్యుత్ కార్యనిర్వహణమునకు గాను ప్రజలనుండి బహుమానముల నెవ్వరును దీసికొనకలదని యుద్ధకాశాధికారులు ప్రకటించిరి.

యుద్ధాంధమునుండి ఇంతవరకు ఆంగ్లండులో 105000 మంది సేవలో చేరి. 50000 మంది నిరాకరింపబడిరి. అనగా జనసంఖ్యలో 100 కి 21 వరకు ఆయినది.

ఆంగ్లవైద్యసాహాయ్య సంఘమునకు మేరీరాణిగారు 1000 పానులను, రాజుగారు 5000 పానులను అలెక్జాండ్రా రాజుగారు 5000 పానులను ఇచ్చిరి.

ఆస్ట్రీయా ప్రధానమంత్రి కాంటుస్కాగారు భుజించుచుండగ సాంఘికత ముఖ్యుడొకడు తుపాకీతో నరికిని గాల్చిచంపెను.

జలాంతర్గాముల దుండగములను గూర్చి జనరల్ హిందె స్పెర్జతో యాచించగా అతడు ఆచర్య దురన్యాయుని నొక్కొక పైసని జర్మనుప్రతిక లన్నియు వ్రాయుచున్నది.

120000 లక్షల మార్కులను యుద్ధ ఋణముగా నొ సంగవలయునని రీచిస్ట్రాగ్ సభలో ఒక బిల్లు ప్రవేశ పెట్టబడినది.

యునైటెడ్ స్టేట్సులో కొన్ని నరకులను కొనుటకు ప రాసు పాత్రామిక సంఘమువారికి 1000 లక్షల డోల్లర్లు ఋణ మిచ్చుట కేర్పాట్లుచేయబడినవి.

బెరియన్ లారీస్సా వైలుమాడ్డునందు 50 బండ్లను 2 ఇంజనులను పెసిఫిక్ రైలులో వినియోగపఱచుటను గ్రీసు వారు మిత్రులందరివారి కిచ్చిరి.

జర్మను సామ్రాజ్యములోని హేంబర్గులోని వర్తకులు కాగితపు ధనము నంగకరింప మనియు, చెల్లుబడియంతయు వెండి నగదుగానే యుండవలయునని బలవంతము చేయుచున్నారట.

233 వెట్టెల కిరంగి నుందును గ్రీసు దేశములోని బంపబడుచుండగా మిత్రమండలియందొకరి వాని నిలిపివేసెనని ఏథెన్సు నిలేఖకుడు వ్రాయుచున్నాడు.

పరాసు దేశమందలి ఆమిన్సుపురము మీద శత్రుసేనా సము లాగ్నో యగోళములను ప్రయోగించినవి. సేనా ప్రాము ఖ్యమైన నట్ట మేమియు పురమునందు కలుగలేదు.

జలాంతర్గాములు నాశ్వర్యముద్రములోనికి రాగూడదని ప్రకటించుట జర్మనులతో విరోధము గల్పించు కొనుటయే యనియు, అట్టిచర్య తాటస్థమునకు భంగకర మనియు జర్మనులు ప్రకటించుచున్నారు.

రాజ ప్రభుత్వమువారు గ్రీసుదేశ సేనను సాధ్యమై సంతకము తగ్గించ నిశ్చయించుకొనిరి. తెస్సాలిలోనున్న సేనలను ఇతర రాష్ట్రములలోనికి బంపి తెస్సాలీని తటస్థముగా నుంచుటకు ప్రభుత్వమువారు తీర్మానించుట.

గతసంవత్సరము రెడ్ క్రాస్ సంఘమునకు 10 లక్షల పానులు వసూలయ్యెను. కాని ఈ సంవత్సరము “జాతీయ దిన” విరాళములనలన నెక్కువ కూడినది.

లండనునందు శత్రువర్తకము సాగినయకుండుటనుగూర్చి విచారించి యేర్పాట్లు చేయుటకు నగరపాలకసంఘమువారికప్రత్యేకసంఘము నేర్పబడినది.

పూర్వము “ప్రాంతీకానా” పత్రికా సంపాదకులుగా నుండి ఖ్యాతినించిన డబ్ల్యు హెచ్ థుడ్గెడ్గారు మరణించిరిని ప్రకటించబడినది.

ఉత్తరసముద్రమున ఈమధ్య ఒక ఆంగ్లజలాంతర్గామి ఒక జర్మను క్రూరును టాప్సెడోలో కొట్టెను. ఆ క్రూరు ఆతి కష్టములమీద దేశముఖమై పోవుట కడపటిపాదీ చూడబడినది.

శ్రీ జాప్తసామ్రాజ్యముడు పూర్వము విదేశ రాయబారి సంఘముననుండి కర్నల్ ఎల్క్విండ్ గారికిని, సర్ కృష్ణగుప్త గారికిని, సర్ బోహన్ డేగ్ గారికిని 21 వ తేదీని దర్శన మొసంగిరి.

జాతీయ సంఘనిధి నే యాధాముగాగల బెల్జియనులందఱును బెల్జియనులందఱును ఇంకెక్కడనైనను నిర్బంధముగ జర్మను ప్రభుత్వ సేవచేయవలయునని - జనరల్ వాక్ బిస్సింగు ఉత్తరువు లిచ్చెనని ఆంగ్లరాష్ట్రము విలేఖకునకు దెలియవచ్చినది.

బాల్కను రంగములం దంతటను మిత్రమండలి సేనలు విశేషముగా నుండుటచే మెకెన్ సెనును, ఫాల్కెన్ హేనును తమకు నూతనసేనలు సహాయమువచ్చువఱకు యుద్ధ కార్యమును నిలిపివేసిరి.

మెసపొటేమియాలో పని చేయువారును ప్రయాణ సాధనములను సరిగ్ నుండక పోవుటచే టపాలు ప్రస్తుతము సరిగ్ చేరుటలేదు. త్వరలో నీలోపము చాలవరకు తొలగించుట కేర్పాట్లు జరుగుచున్నవని తెలియుచున్నది.

జర్మనుల రాజధాని నగరముగ బెర్లిను నగరమునందు గ్రహణీకృష్టి పొందుచున్నదట! తత్కారణముచే ప్రజలు పరిశ్రమముగ నుండవలసినదని పోలీసువారు మందలించుచున్నారు.

అలెక్జాండ్రా రాజుకి గులాబితోటలం దెక్కువ యిష్టము. ఇంగ్లండులోని సాంధ్రంగమునద్ద మంచి గులాబి తోటలు గలవు. అక్కడి తోటలవిషయమై ఆయన యెక్కువ శ్రద్ధ పుచ్చుకొనుచున్నది.

గ్రీసులోని వైలువేలను మిత్రమండలి వశపరచుకొనిరి. కావున ఏథెన్సునుండి లారిస్సాకు సేనను, నుండు సామగ్రిని పంపుటలేదు. గ్రీసు రాజుమారుడు 17 వ తేదీని వైకొంటు గ్రే గారిలో ముచ్చటించెను.

తురుష్కుల వైపున పోరాడిన 150 మంది. పరిష్కారముచేయవలసిన రహస్యముతో విడుదల చేసిరి. వాత్సల్యమువలన స్నేహభావము వృద్ధిపొందినట్లు ద్వేషము వలన నెన్నటికి వృద్ధిపొంద నేరదు.

ట్రాఫల్డర్ దిన వర్ధంతి ఈసంవత్సరము అసాధారణ ఉత్సవముతో జరిగినది. నెల్సను ప్రభువు శిలా విగ్రహమును పుష్పమాలలతో నలంకరించిరి. ప్రస్తుత మహా యుద్ధమునందు మరణించిన నావికా గ్రేసరుల జ్ఞాపకార్థము పుష్పమాలలర్పింప బడినవి.

ఇటీవల అట్లాంటికు సముద్రమున జర్మను సబుమేరెనులు స్త్రీమరులను ముంచుటచే నక్కడ ప్రయాణము చేయు స్త్రీమరులు కేవులు హెచ్చినవి. సబుమేరెనుల మాదావడి తగ్గి నందున స్త్రీమరు కేవులు కూడ తగ్గినవని లాయర్సు స్త్రీమరుల కంపెనీవారు తెలియజేయుచున్నారు.

ఫ్రాన్సు ఉత్తరభాగమునందలి లిల్ పట్టణమునుండి ప్రజలను జర్మనీ తీసికొనిపోయి పనిపాటలు చేయించుకొని నట్లుగనే బెల్జియములోని ఫెంటుపట్టణమునుండి 2000 మంది నిదివరకే జర్మనీకి తీసికొనిపోయిరి. పనిపాటలు చేయుటకు నిరాకరించినవారికి ఖయిదుగాని జుల్కానాగాని విధింపబడునట.

ఇంగ్లండునందు ప్రాచ్యభాషాభ్యసన సంఘ మొకటి కలదు. కర్ణాట ప్రభువు దాని కధ్యక్షులు. సంఘపుటాదాయము సంవత్సరమునకు 10 వేల పానులు. ఇప్పుడు 1,50,000 పానులు కావలసియున్నవి. ఇంతవరకును 10 వేల పానులవరకు జమయైనవి. యుద్ధాంతరము ప్రాచ్య భాషాభివృద్ధిని చేయుటకై నీసామ్యుతో యేర్పాట్లు జరుగును.

మనదేశమునకు ఇంగ్లండునుండి దిగుమతి యగు మల్లులు మున్నగువానిలో చాలభాగము మాన్యుప్రురు, లాంకమైదుల నుండియే వచ్చుచున్నవి. కూలిపని చేయుటకు స్త్రీలు దొరకక మాన్యుప్రురులోని ప్రత్తియంత్రశాలలు పడియున్నవి. ట్రాములను నడుపుపనిలో చేరుటకై వందలకొలది పదమూ స్త్రీలు యంత్రాలయములను వదలిపెట్టి పోవుచున్నారు.

రుష్యా రణరంగమునందలి ఆస్ట్రీయా-జర్మనీ సైనికులకు కెయిజరు చక్రవర్తి క్రింది సందేశము పంపించెను. “శత్రువులు మరల తలపడకుండ గొట్టవలయు ననుమాటను మరచిపోకుడు. మీలో నొక్కొక్కడు శత్రువులలో 3, 4 యోధులకు సమానులు. మన లోహప్రాకారము ముందర శత్రువుల సేనాముఖము ధ్వంసము కావలయును.”

నావికులకు ప్రాణాపాయము కలుగునప్పుడును, తుపాను మున్నగునవి పట్టినప్పుడును గాక ఇతరత్ర ప్రస్తుతము యుద్ధము చేయుచున్నవారి సబుమేరెనులు నాశ్వర్యదేశపు తీరమునకు రాకూడదని నాశ్వర్యప్రభుత్వమువారు ప్రకటించిరి. యుద్ధపు టోడలకు దెబ్బలు తగిలినప్పుడు చేరువనున్న శత్రువులకు పోయి మరమ్మతు చేయించుకొను హక్కు నిస్సందేహముగ కలదు. అట్టి హక్కు లేదని నాశ్వర్యవారు చెప్పినయెడల తగిన శాస్త్రినే యబడునని “కోలిన్స్ బీటంగు” అను జర్మను పత్రిక వ్రాయుచున్నది.

ఉచితము! ఉచితము!!

దీపావళి పండుగ బహుమతి.

మంచిసమయము: వేసవేల ఖర్చుబడినది: వెనుకదొరకవు

నాబ్యమైన పారిస్ పట్టుపంచలు.

3 పంచలు ఒకేతూరి తెప్పించుకొనువారికి 1 పవున్ టన్ పేనా ఉచితముగా ఇవ్వబడును. వెల రూ. 1-6-0

ఇది ముఖ్యముగా బీదవారలకు గాను ఫరులు తగ్గించినాము. వీనిలో ఎరువు, పచ్చ, ఆకుపచ్చ, రోజా, మేఘవర్షం ఇత్యాది రంగులు గలవు. బ్లాసునియ మైనవి ఇదియుగాక క్రింద కనపరచు చీరలు వై గారులున్న దొరకును.

బొంబాయి దవనకొడిచీర 1-14-0, బాలామణిచీర 2-4-0, గోహరాన్ చీర 4-4-0, ఆమెరికాదేశపు వలబనియన్ డజన్ 1-3 3-0-0, వైరం అండ్ కంపెని, 3, ఇరుళప్పన్ బీడి, మద్రాస్.

మూడవ బళ్లారి మండలసభ

బళ్లారి మండలసభ గత శనివారమున ఆదోని యందు చెన్నపురి వాస్తవ్యులగు దివానుబహదూర్ ఎల్. ఎ. గోవింద రాఘవయ్యగారి ప్రాజాపత్యము క్రింద గూడినది. న్యాయమూర్తి సదాశివయ్యగారు, ఆచార్యులు సి.ఎస్. శివరావు రావుబహదూర్ సి. వి. సుబ్రహ్మణ్యము, అనీబీసెంటు, సి.టి. మధుయ్యగారు మున్నగు ప్రముఖులును, మండలములోని వర్తకశ్రేణులును, న్యాయవాదులును, సభ నలంకరించిరి. నూరుగురి నారీయలును సభకు విచ్చేసిరి. మానుమలేరావు భట్టుగారు ప్రత్యేక మొకగీతమును గచించిరి. తద్గీత పఠనము తో సభాకార్య ముపక్రమణ మైనది.

మునిసిపలు చైర్మను జై. గోవిందరావుగారు సభ్యులకు స్వాగత మర్పించిరి. వారియుపన్యాసమునందు ముఖ్యము లీక్రింద ప్రకటితములు.

దక్షిణదేశ చారిత్రమునందు ఆదోనిపురము సుప్రసిద్ధము. అనేక యుద్ధములందు పాల్గొనినది. 1564 వ సంవత్సరమున కల్లికోట యుద్ధానంతరము ఈ రాజ్యము బీజపూరు సుల్తాను ఆధీనమునకు దుండెను. కొంతకాలమున కది మైదరా బాదు వైజాముగారివశమై కట్టకడపట 1800 సంవత్సరము నందు తుంగభద్రానది యంత్రప్రదేశమునకు బదులు బ్రిటిషువారి కియమడెను. కనుక నే ఈమండలములకు "దత్తమండలము" అని పేరు గలిగెను. ఈ మండలములందు బళ్లారిమండలము ప్రతిపంటభూమికిని, అనావృష్టికిని భార్యతి పొందినది.

విద్యా విషయము.

విద్యా విషయము బళ్లారి చాల వెనుకబడినదని విద్యాశాఖాధికారులు తెలిపియున్నారు. నాలుగయిదు జిల్లాలను ఒక సర్కిలు పాఠశాలల ఇన్స్పెక్టరు క్రింద నుండుటయు, రాజధానియందు దక్షిణభాగపు జిల్లాలవలెగాక ఒక కళాశాలమైన లేకుండుటయు బళ్లారిమండలము విద్యావిషయమున వెనుకబడినదని యుజువుచేయుచున్నది. మండలపు ప్రజలు విద్య నేర్వజాలనివారుకారు. కృష్ణదేవరాయల పాలనా కాలమునందు ఈ మండలమునకు చెందరో పండితులుండెడి. ఎం. డి. గంగనాథ మొదలియారు, హెన్రీకోక్, జయరామా రావుగార్లు మున్నగు సరస్వతీ పుష్పిలు బళ్లారి కళాశాలయందు విద్యాదాన మొనంగుచుండిరి. ఈ కళాశాలయును, వాగ్దా కళాశాలయును కర్ణాట ప్రభువుగారి హిందూ విశ్వవిద్యాలయ శాసనమునకు బల్లియు క్రమముగ ఉన్నత విద్యాలయములయ్యెను. ఈ దెబ్బతో మండలమునందు కళాశాలావిద్య క్షీణించెను. ప్రభుత్వమువారు సకాలమున విద్యా కార్యనిర్వహణమునకు గ్రాంటులనిచ్చి పోషించియుండని యెడల ఈ ఉన్నత విద్యాలయములైనను నిశ్శేషముగా క్షీణించి యుండును. ఆదోనియందును, హోస్పేటయందును గల పూర్వములు కాని సెకండరీ పాఠశాలలను పూర్తిచేసి మండలపు వివిధభాగములందు పూర్ణములు కాని సెకండరీ పాఠశాలలను వృద్ధిచేసి విద్యను ప్రోత్సహించుటవలన విద్యావిషయ సుభివృద్ధి నొందగలదు. మండల ప్రజలు త్వరగా మేల్కొంచి మండలమునందు అన్నిభాగములందును గల విద్యాశాలలను ప్రోత్సహించి సాహాయ్యము చేయవలయును.

శ్రీవిద్యా విషయమున ఈమండలము కట్టకడపటి స్థానమును గ్రహించినదని చెప్పవచ్చును. సున వెనుకవచ్చు భాగవతులకుల ననని ననకులకు సరిగావిద్య నిచ్చినగాని పూర్వసాంఘికాది విషయములందు శతశాతము భాగపడెను. దేశబాహ్యక క్షితులకు వాణిజ్యవ్యాపార విద్య విశేషముగ నొద్దడును గాన ఈ విషయమునుగూడ మండల యువకులు యోచించి ప్రయత్నింపవలసి యున్నది.

వ్యవసాయము

వ్యవసాయక విషయన కుపయోగపడు నొక వ్యవసాయ పాఠశాల చింతించుట మండలమునందు అవసరముగా నున్నది. గింజల నమ్మకలయులను, పసుకోగ చికిత్సాశాలలను, వైద్యశాలలను వృద్ధి నొందింపవలయును.

నీటి వనరు, నీటి సాగునీరు.

నీటి వనరులును, గ్రామాగోగ్య స్థితులును, అతి హీనస్థితిలోనున్నవి. అనేక గ్రామములందు త్రాగు నీటికై నదునుండును లేకుండుటచే మాన్సు బడిగల నోగములును వృద్ధి గొంది ప్రజలను బాధించు చున్నవి.

ఈ జిల్లాలందు చక్కని ప్రతిపంట నెల గలదు; కాని పుష్కలవృష్టివలన అనావృష్టివలనగతియైచది. ఇంధనకరమైన

ప్రదేశమునందు వానలేని లోపముచే మంచినీటికేమియు ఆశ లేకున్నది. మనమండలమునందు ప్రవహించునగు నీరైనను మనకు లభించకపోవుచున్నది. దుర్బినియోగమగుచున్న నీటిని ఉపయోగించుటకు ప్రాజెక్టును నిర్మింప వలసియున్నది. తుంగభద్రా ప్రాజెక్టు మూలబడినదనియే నమ్మకమును, మనచిన్న చెరువుల విషయమును ప్రభుత్వమువారు జాగ్రత్తతో గమనించి వానలులేనప్పుడు వినియోగ మగునట్లు చేయవలయును.

తెలువార గోవిందరావుగారు అభ్యర్థనలకు ఆనిబీసెంటు నోగపానిని గూర్చియు స్వరాజ్యసమితి కార్యమును గూర్చియు కొంత వివరించిరి.

గోవిందరాఘవయ్యగారు మగ్గడించుచు ఆచార్యులు డి. శివరావుగారు కొంతకడి ముచ్చటించిన వెనుక రావుబహదూర్ సుబ్రహ్మణ్యము ఆయ్యగారును వారిని కీర్తించిరి. తరువాత గోవిందరాఘవయ్యగారు అగ్రాసన మలంకరించి తమ యుపన్యాసమును చదివెరి.

అగ్రాసనాధిపాపన్యాసము

గోవిందరాఘవయ్యగారు ప్రాంతమున తమకు సభాధిపత్యము నిచ్చి గౌరవించిన ఆహ్వానసంఘమువారికి తమ కృతజ్ఞత తెలిపించి మండలసమావేశ లాభములను వివరించి తిరునల్వేటి, కడప, దక్షిణకన్నడ, దక్షిణకర్ణాట, మధ్య జిల్లాలు తప్ప తక్కిన జిల్లాలయందు మండలసభలు సామాన్యములైనవనియు అది శుభసూచకమనియు చెప్పిరి. తరువాత వారు హిందూదేశమున ఆంగ్లసామ్రాజ్యమును గోల్పోయిన ప్రాజ్ఞులనుగూర్చి స్వల్పముగా సభ్యులకెఱిగించి, స్వయం విషయమును గూర్చి స్వల్పాపన్యాసము గావించిరి.

తీర్మానములు

రావిబహదూరు సి. ఎస్. సుబ్రహ్మణ్యముగారు మౌండువుల రాజభక్తిని గూర్చి యుపపాదించగా డి. కృష్ణరావుగారు బలపఱచిరి. పిమ్మట యుద్ధమునందు మిత్రమండలి విజయమును గూర్చియు, లోక శాంతిస్థాపనమును గూర్చియు అగ్రాసనాధిపతి యుపపాదించిరి. ఆదోని హోస్పేటలందు సెకండరీ పాఠశాలలను ఇతర స్థానములందు అసంపూర్ణ సెకండరీ పాఠశాలలను స్థాపింపవలయునని ప్రార్థించుచు ఎం. నారాయణరావుగారు యుపపాదించిరి. శ్రీవిద్యాలయ యేర్పాటులను వృద్ధిచేయవలయుననియు, శ్రీవిద్యాలయములను వృద్ధి నొందింపవలయుననియు రా. బి. సి. ఎస్. సుబ్రహ్మణ్యముగారు యుపపాదించిరి. గోవా బొలికాపాఠశాల విషయమున ప్రభుత్వము నారెక్మెంట్ యేర్పాట్లను తేయవలయునని భాజిసాహెబుగారు యుపపాదించిరి. విద్యార్థులకు ప్రోత్సాహమునిచ్చి విద్య సభివృద్ధిలోనికి దెచ్చుటకు విద్యార్థి నేతనలును నిర్మింపవలయునని ఎస్. ఆంజనేయులుగారు యుపపాదించిరి. దేవాదాయముల శాసనమును సవరించుటను గూర్చియు కల్లు సారాయ దుకాణములను గ్రామముల వెలుపలనుంచు విషయమునుగూర్చియు టి. శివశంకరముగారు యుపపాదించిరి. తరువాత రైలునెల కట్టములను గూర్చియు, మండలమునందు నీటి సాగునీరును గూర్చియు, వ్యావసాయక పాఠశాలస్థాపనమును గూర్చియు నీటివనరులను గూర్చియు తీర్మానములు యుపపాదించ బడినవి. అనంతరము ఆనిబీసెంటుగారు ప్రతికాశాసన హిందూదేశ రక్షణశాసనములనుగూర్చియు, స్వపరిపాలనమును గూర్చియు నుపపాదించి క్లిష్టాపన్యాసము గావించిరి.

సంయుక్త పరగణాలయందలి నానిగాలు పట్టణమునకు దొక పల్లవాడు ఇంగ్లీషుపత్రికల కమ్మకొనుచుండెను; నొక స్టోల్డురు తుపాకీతో కాల్చెను. పల్లవానికి కాలివూడ దెబ్బ తగినది. తేనును విచారించిన న్యాయాధికారి ముద్దాయికి రెండునెలల విడి ఖయియను విధించెను. దానినిబాధి తక్షణచాల దనియు దానిని వృద్ధి చేయవలసిన దనియు కార్యాదువారు అలహాబాదు మోకోర్టుకు కప్పిలు చేసిరి. సాములు వీధిలో ప్రాకూరున్నవని విని స్టోల్డురు తుపాకీ తెచ్చి తిని చెప్పకొనెను. ఒకసాము కోడ్డున కడ్డముగ పోవుచుండెను. దానినిబాధి స్టోల్డురు తుపాకీని వేసెను. ఆదెబ్బ పల్లవాని కట్లు తగినవో స్టోల్డురుకు తెలియదు. పల్లవాడు కంటును పోయెను. పల్లవానికిని స్టోల్డురుకు నడవ మేమియు నరుగ లేదు. ముద్దాయి చెప్పకొనిన సంగతులు విని తీక్షణ వృద్ధి చేయవలసిన యువసరము లేదని న్యాయమూర్తులు అప్పిలు కొట్టినవేరి.

పంజాబులోని రావీరద్ద విద్యార్థులు కొట్టుకొని శ్రీ గంధను ఎం. ఎస్. సి. విద్యార్థుని కత్తితోపాడిరి. తేనును అలహాబాద్ కోర్టులో మేష్ట్రీలు విచారించి, ఒకవిద్యార్థికి 3 నెలల అఖయియను రు 1000 జరిమానాయును మరి 12 గురుకు తలఒక 250 రూపాయల జరిమానాయును విధించిరి. దానినిబాధముద్దాయిలు జిల్లాకోర్టునకు దప్పిలు చేసిరి. కాని యుద్ధయవత్సముల వారును రాజీవడగ ముద్దాయిలను కోర్టువారు విడుదల చేసిరి.

సామారు లోబాకా సామారిక 5 మైల్ల గూరమును నున్న రామగిర్రపురం, అను గ్రామమునందు వెలుగుబంటుల బాధ అపరిమితముగా నున్నదట. సామారు బహింగారు వారు నేటగాండ్రతో బోయి ఒక చేతులో తిరుగుచుండెన మూడు వెలుగుబంటులను చంపెటట.

ఉచితము! WATCH ఉచితము!!

అననమి? మనసునకు తృప్తికరముగ పనిచేయు మా ప్యాకెట్టు వాచీని రు 2-2-0 కు కొనువారికి ఫౌక్ టెక్ పేనా, ఇంకొబ్బడి ఉచితము. గడియారమున కొక సంవత్సరము త్రవ్వదము.

ఆనంద సంధాయిని తెహ్యం.

ధాతుపుష్టినిచ్చి రక్తమును శుద్ధిపరచును. దీని గుణములను విశేషముగా వర్ణించుటచేత ఫలము లేను. ఒకసారి వాడిచూడుము. 1 నేరు తెహ్యంగల డబ్బీ రు 2-0-0 2 నేర్లు తెహ్యం కొనువారికి పాప్టేబియూఫౌక్ టెక్ పేనాయు ఉచితము. చిరునామా.— తెహ్యం డిపో, 6 వెంకటేశమేష్ట్రీ వీధి, మద్రాసు.

ధర తగ్గించబడి యున్నది.

ఒక నెలవఱకు మాత్రమే. నాగరిక మైన బొంబాయి దననకొడిచిర. వెల రూ. 1-14-0. పోస్టేజి 0-5-0. మంచిసాగనైనది. 16 మార్లు నాణ్యమైనది.

క్రొత్తకపు చీరలను పండుగదినములలోను, వివాహములలోను, ధరించుటకు నిండా అందముగా వుండును. మేలైన చల్లులో సాగునైన గంగులో పువ్వులు నేపమట్టు చేయడమైన అందుకట్టి యున్నది. ఇంకొక కంసెన్ లో ఇంతకట్టు ధరించుటకు. రెండుచీరు తీయువారికి 1 నెజ్జలడిగ ఇనాం.

బొంబాయి వాలామణి చిర 1. కి రూ. 2-4-0 గోవాగ్వాన్ 4-4-0 రత్నం అండ్ కంపెనీ, రిజిస్ట్రేషన్ వీధి, మద్రాస్.

శ్రీ రు కిణి హ రణ ము

అను సాంధ్యవచనప్రబంధము ముద్దులు మూట గట్టు తేటమాటలతో నొప్పుదు, నవధాన్యముల పచ్చనితెరు గలిగి మాపఱకు గనులపండు వై చెలరగు సస్యభూమిపగిరి, నవరసముల జిప్పిలుదుర, జనువలకు జడువం జడువం జపు లూరించును. వెల రు. 0-5-0. పి. పి. చార్జి నేను. చిరునామా:— డు. రామానుజయ్య, 68, ఆచార్యకోవిల్లి, బాద్మిపుల్లె; మద్రాసు.

కవిత్వతత్వవిచారము.

(Principles of Telugu Poetry) గ్రంథకర్త: క. రామలింగారెడ్డిగారు ఎం. డి, అచ్చుకొత్తరకము. వెల: రు 1 8-0. చిరునామా:— హెచ్. వి. కృష్ణ & కో పబ్లిషింగు వజ్రెంట్లు, చింతాద్రికేట, మద్రాసు.

తామర

అసహ్యకరమైన రోగము.

డా. ఎస్. కే. బర్మాను గారి తామరముద్రులనే నమ్రుగను. తామరలు, మొటిమలు, చిడుగుడు మొదలగు చర్మరోగము లన్నియు మానును. ఒకమాస రాచిన దురద మానును. ఇదియే నుదురు గుణముయొక్క ప్రథమనిరూపణము దీనిరాచిన బట్టలు సానుకావు. బలమును దీనియందు వివరపరాశములేవు.

పొట్టి 1-కి రూ. 0-4-0.

స్వాకింగు పొట్టి 1 మొదలు 5 వరకు రూ 0.5.0.

Dr. S. K. BURMAN,

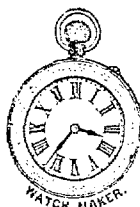
5, 6, Tarachand Dutts Street,

CALCUTTA

Agent:— Messrs Kartick & Co,

33 South Tank Square, Madras.

వాచీలను కొనువారికి మంచితిరుణము. తృప్తికరమయినవాచీలు. ఒకసారి తెప్పించిమానును.

(1) వెండిమూత, 18 మిడియం సైజు రు. 8-0-0 ఫేన్స్ డయలు రు. 8-8-0 పూచి 3వండ్లు. (2) లోహము, 18 లోహము మూత సరియైన కాలము చూపును. పూచి 5 సంవత్సరముల రు. 4-8-0 (3) చక్కని నిక్కలు వెండిమూత డబ్బులో గ్లాసు. నిండుమూత నగ గలది 16, 19 సైజులు. పూచి 5 వండ్లు రు. 6 (4) డిటోడియో "క" మాదిరి రు. 8. (5) వారమునకు బీగము యిచ్చునది తీవరువాచ్ నిక్కలుమూతరు. 7. డిటో వెండి రు. 9-8-0 (6) మణికట్టువాచి నిక్కలువెండి రు. 5. డిటో వెండి రు. 6 (7) స్ట్రీప్ సహజమణికట్టువాచి, నియమముల చూపునది. స్ట్రీప్ సహజ రు. 8. పూచి 5 సంవత్సరములు వెట్టుఎండువాచి కంపెనీవారి ఈవై వాచీలుగాక రాస్కాపు పేటెంటు మున్నగు ప్రసిద్ధి కెక్కినవర్తకులు జేయు వాచీలు, బంగారువలె. వెండివి. టోకునగాని చిల్లరనగాని మానద్రదొరుకును, ఒక్కవాచికి వి. పి. ఆర్. లు. అద్దకాబిల్డ్ బంపిన కేటలాగును బంపబడును. ఎస్. గోపాలజీ, వాచ్ మేకరు.

జుమ్మామసీదు సీటు మిమానునది, 114 బొంబాయి 2.

శ్రీమదాంధ్రబ్రహ్మాండ పురాణము

(పద్య కావ్యము)

వ్యాసమహర్షి విరచితములగు పదునెనిమిది పురాణములలో నిదియొకటి. ప్రపంచమెట్లు ప్రతీతికది? కులధర్మము లేల కలిగె? అచార్యవర్ణాశ్రమ లెట్లెట్లుమాతే? ఈ మొదలగు విషయములెన్నియో యిందు స్పష్టముగ వివరింపబడియున్నవి. గొప్పవారి గ్రంథమువై మంచి యభిప్రాయములిచ్చియున్నాడు. కైలి మిగుల సులభము. 900 పుటలు వెల 4-0-0 అత్యుత్తమ ప్రతి 5-0-0. కర్నూలు సేతే.

శ్రీమదాంధ్ర లలితోపాఖ్యానము

కైలి:— సులభము, మృదుదుధురము, భావగర్భితము 2000 పద్యములకలవు. మంచి కాగితములపై అచ్చు. కాలికో టైండు ధర రు. 1-8-0. పోస్టుఖర్చులు సేరు.

(52) జనమంచి కేపాద్రిశర్మ కేలుగుపండితుడు, మ్యూసిసిపల్ హైస్కూలు, కడప.

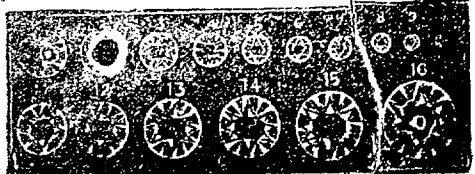
ఉమిడి-రామయ్య శెట్టి,

గురుసామిశెట్టి కంపెనీ.

షరాపు వర్తకులు, హైదరాబాద్ ఈస్టు.

తండ్రి విలాసము:— "ఉమిడి మార్"

ఇందుక్రింద కనుమరచినట్టిన్ని ఇతరమైనట్టిన్ని బర్మాపైజాలకు తగుమైనట్లుల ఇమిలేషన్ కేంపులున్ను క్రాంతములు వర్తరా కమలములున్ను బేడకాసులు అణకాసులున్ను బంగారపు నగలున్ను పైరాస్మిగల నగలున్ను పట్టురుమాట్లున్ను కావలసినవారు మాకేటలాగులను తెప్పించుకొని తెలుసుకొని ధరిలను మాకు అర్జరు పంపుదురని ప్రార్థించుచున్నాము.

అవసరమున యేల ఆలస్యము

జేసెదరు

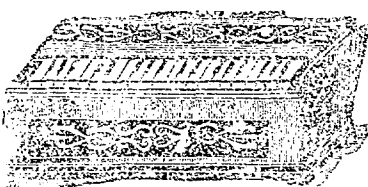
మీకువలసిన, పోలసామానులు, రైస్ మిల్లర్లు, ఆయిల్ మెన్సులు, షుగర్ మిల్లులేకాక వాటిభాగములనుకూడ మేము జేసి ఇచ్చెదము. ఇది యవి యననెల? సకల మెషినులు, వాటి యొక్క ప్రత్యేకభాగములన్ను తక్షణమే జేసి సప్లయజేయగలము. మరియు, హానువైర్ బాతులు పోలపోసిన ఇనుప స్తంభములు, లాపుపోట్లు, చిత్రమగు రైలును జేయుట యందు ఘనతపహించి యున్నాము. తక్షణమే మాకు వ్రాయుడు.

సి - గోపాలనాయకరు అండు సర్.

287

జేసిన్ పాల్డి, చెన్నపట్నము

హరోనియములు

మిల్లరు కంపెనీ వారికి 17 వేం డి బంగారు పతకము లియ్యబడినవి. వారు సంగీత జ్యోతిషములను పరికరములను విక్రయించెదరు. వారు సేనల యొక్కయు దొరతనమువారి యొక్కయు రాజకుమారుల యొక్కయు సంస్థానాధిపతుల యొక్కయు మహారాజులు రాజులు మున్నగు హిందూజాతీయ ప్రభువుల యొక్కయు బాండు మేళములకు సప్లయ చేయుదురు.

వారికి వేలకొలదిగ్లాసున పత్రములు ప్రముఖులవలన పంపబడినవి. స్లాఫున పత్రములు సంయుక్త రాష్ట్రముల హైకోర్టుజడ్జీ మానసియులగు న్యాయమూర్తి హెచ్. జి. రిచరుగాడ్-సంగీత జ్యోతిషములకు ప్రత్యేకపు గ్లాసునాపత్ర మియ్యబడినది.

212 Address:— Miller & Co. 7 Lower Chittapore Road, CALCUTTA.

పా కెట్టు మందు

137

నేషింటాన్

రుచికరమును ఆరోగ్యకరమునైన ఈమాత్రల తాంబూలముతో పుచ్చుకొనుటకు అర్హమైనదని గొప్ప డాక్టరులవల్ల అంగీకరింపబడినది. ఒక తేపవాడిన ఎల్లప్పుడూ వాడుదురు.

- 45 మాత్రల పాకెట్టు 0-2-0
80 ,, సుందర మైనడబ్బీ 0-4-0
95 ,, పాకెట్టు 0-4-0
100 ,, సుందర మైనడబ్బీ 0-4-6
200 ,, పాకెట్టు 0-7-0
200 ,, సుందర మైనడబ్బీ 0-9-0
550 మాత్రల పాకెట్టు 1-0-0
1200 ,, పాకెట్టు 2-0-0

రూపాయ తక్కువమైన ఆర్డరులు పి. పి. గా పంపబడవు.

నేషింటాన్ డిపో,

బొంబాయి.

75] మదనకామేశ్వరలేహ్యము

ఇది మేహము, నిక్కాక, శుక్లవర్ణము, అతిమాత్రమును, హరించి మిక్కిలి బలమును, వీర్యవృద్ధిని, యావన సుఖమును, సంతానప్రాప్తిని కలిగించు వరప్రసాదము.

2 డబ్బీలు చాలును. 20 పులముల డబ్బీ రు. 1-0-0 పాల సుగంధి లేహ్యము.

యిది గర్భకుడికి శ్రేష్ఠమైనది. సహమేహము, మేహపాడలు, యితర చర్మరోగములు, కీళ్లనొప్పులు, మలబద్ధము, మోలగు వాటికి బహిష్కృతము.

2 డబ్బీలు చాలును. 20 పులముల డబ్బీ రు. 1-0-0 ఘన సార చంద్రి.

ఇది ఎరుపు, తెలుపు, పసుపు, మొదలగు అంటు (సెక్) రోగములకు, మాత్రపురుగును, స్త్రీల కుసుచువ్యాధులకు, తక్షణమే మానును. 2 సీసాలు చాలును. సీ సా రు. 1-4-0

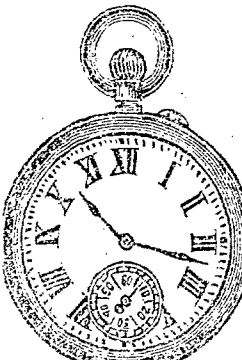
మహాఖండార్ద్రక లేహ్యము. ఇది సుమస్తవైర్యములు, పులితేవులు, అక్షిర్ణము, మలబద్ధము మొదలగువాటికి రామపాణము. 20 పు|| డబ్బీ 1-0-0 వి. పి. ఖర్చులు సేరు. క్యాట్లాగు ఉచితము. ఆయుర్వేద సమాజం, పొందూరు, గుంటూరు జిల్లా.

ఆ "హార్ద్ర" స్త్రీలకు సంభవించు ముట్టుకుట్టు నొప్పి అంటుకూల శీఘ్రముగా కుదుర్చుటయేగాక సకాలమునకు బహిష్కారమందుట, బహిష్కరించిపోవుట, బహిష్కరియినప్పుడు మైలసరిగాపోతుండుట జాస్తిగాపోవుట, తక్కువగాపోవుట సోమరోగము, మేహవ్యాధులు, వివక్షణములు, మూర్ఛ సంతానహీనత, తలనొప్పి, అక్షిర్ణము, బలహీనము, రక్తహీనము, శరీరము బలసియుండుట, సన్న గిలియుండుట, మలబంధము, దగ్గు, నిక్కాక మొదలగు వ్యాధులను మిగులనయ్యక ముగ వదిల్చి శరీరమునకు కాంతిని ముఖమునకు తేజస్సును గలుగజేయును. దీనివెల పెద్దబుడ్డి రు. 3-0-0 చిన్నది 1-10-0 (26) కేసరికుటీరము, ఆయుర్వేద ఔషధశాల, బందరుపేటి, మద్రాసు.

180 పుటల పుస్తకము ఉచితము. ఆరోగ్యమును శాశ్వతసుఖమును పొందుట స్వాభావికమైన కొన్ని విధులను అనుసరించుటవలననే కల్గుచున్నది. ఈ ఉత్తమమైన పుస్తకము ఆరోగ్యహర్షమును కలుగజేసి శరీర సౌఖ్యమును దృఢపాత్రమును ఆయుర్వృద్ధిని ఇచ్చించును. ఈ పుస్తకము ఇనాముగా నీయబడును. పోస్టుచార్జియు మేమే భరించి పంపెదము. వెంటనే వ్రాయుడు. వైద్యశాస్త్ర మనోశాస్త్ర గోవిందజీ, ఆతంక నిగహ ఔషధాలయము. (140) 157, 158 బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

"ది న హా రా" (270) తాళము లేని 16" వాచి

మంచికాల నిర్ణీతకారిణి. చాక ధర రకము వాచీ లన్నిటిలోను చాల శ్రేష్ఠమైనది. సాధారణపు వాచకయందు 5 సం॥ ముల వఱకు నిలుచును.

విశేషము:— చక్కగా గిల్లు చేయబడి ఓ వెకాఫేసు గలిగినది. లోపలిభాగమున నిక్కలు కేసు గలదు. దీనికి పేటెంటు స్ప్రింగు గలదు. అందుచే దీనికి ఎక్కువకీ

యిచ్చినను తెగిపోవుటకు వీలులేక గట్టిగానుండును. ఇంకను ఇనేమిల్ డయాలును, సెకండ్లుముల్లును గలవు. వెల రూ. 5.

Khader & Yousuf Bros. Government & Railway Suppliers, Madras.

సంజీవి 285

ఇది యొకగొప్పక్రియ నిమిద్దీయలైచిగుమానముతో చేసిన తాళము. దీని ప్రభావ మత్యద్భుతము. దీని నలంకరించు కొనిన, దేహ సంరక్షణకు కావు. కలరా, అమ్మవారు మొదలగు అంటుజాడ్యములను సోకనీయుదు. భూతప్రేత పిశాచములను పారదోలును, ఆరోగ్యము, తేజము, బలము, సుఖము, ఉత్సాహము నొసంగుట లోపలబ్రాయుధము కంటిది. క్రూర శత్రువులు మిత్రులగుదురు. సభకట్టు, సర్వజన వశి కరణము, నవగ్రహములకు చింతాపణి, వ్యాజ్య, వ్యాపార, వ్యవహార, కార్యార్థసమేతమై బోవునపుడు దీనిని ధరించు కొనిన జయమును లాభమును గలుగును. ఇది సర్వోపధ వేది యగు నొకబ్రహ్మయి మహాత్మునిచే గనికెట్టుబడినది. స్త్రీపురుషుల ఆహారవృద్ధులందరూ తెప్పించుకొని ధరింపదగిన అమూల్యమైన సుప్రశస్తమైన రక్షతాతాళములు. 1 సంజీవి వెల రూ. 1-5-0 లు, పోసేజి 0-3-0 లు. 6 సంజీవులు రూ 6-0-0 లు పోస్టేజి యానాం. 12 సంజీవులు రూ 12-0-0 లు పోస్టేజి లేదు. (ఒకేసారి డజన్ సంజీవులు తెప్పించుకొనువారికి ఒక గడియారము బహుమానముగా పంపబడును.)

విలాసము:— మెస్సరీ, బంకీలు, గుంటూరు జిల్లా.